

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
2. FEB.
1995

Letnik L
Štev. 5 (2792)

Cena 10 šil.
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

Koalicija v hudi krizi Lacina grozi z odstopom

Zvezna vlada nezadržno drsi proti prepadu in nekateri že menijo, da je tik pred padcem. Kazalci za to domnevo oz. oceno so sledeči:

Grožnja finančnega ministra Ferdinanda Lacine, da bo odstopil, če bo proračunski minus v tem letu presegel mejo 100 milijard šilingov, nadalje izjava podkanclerja Buska, da možnost preživetja koalicijske vlade ocenjuje s 50:50 in končno še pogovor, ki sta ga imela kancler Vranitzky in podkancler Busek z zveznim predsednikom Klestilom o stanju koalicijskega dogovora v zvezi z varčevanjem in državnim proračunom.

Koalicijska vlada je kot najpomembnejšo točko svojega delovanja določila varčevanje in stabiliziranje proračuna in zato v vladnih pogajanjih tudi sklenila zelo obširen varčevalni paket. Predvsem sindikalne organizacije pa so ga kritizirale, da je naravnano samo na zmanjšanje izdatkov, na dohodkovnem področju pa ne pozna ukrepov.

Ker očitno nihče noče začeti varčevati pri sebi in ker so vsi predlogi varčevanja ter stabilizacije državnih financ, med drugim predlog novih dohodkov v obliki solidarnostnih dajatev, zvoedeneli, je minister Lacina zagrozil z odstopom in nedvoumno opozoril,

da mora vlada, ki dvomi v državne temelje stabilnosti, odstopiti. V primeru, da bo deficit v državnem proračunu za letošnje leto presegel 100 milijard šilingov, bo odstopil, je pribil.

Podkancler Busek, dan poprej ga je politično porazila sindikalna organizacija učiteljev, ki jo vodijo efavpejevski funkcionarji, je v torek koalicijo že položil na hladno, saj ji pripisuje le še petdesetodstotno možnost za preživetje. Razgovor Vranitzkega in Buska s predsednikom Klestilom pa dodatno potrjuje, da v koaliciji škriplje in da so razpoke vse večje.

F. W.

Kanalizacija razburja Bilčovščane

Načrtovana kanalizacija v vaseh bilčovške občine je odprla mnogo vprašanj. Poleg tega, da je predraga, menda tudi ni ekološko najbolj ustrezna. Pretekli petek je bilo v avli šole ljudsko zborovanje, ki je po udeležbi potolklo vse rekorde. Več na 4. strani

Nuklearka bremeni tudi Krško

Razprave in politične intervencije okrog slovaške jedrske elektrarne Mohovce in ponovno načeto vprašanje njene varnosti so seveda obrnile pozornost tudi na varnost slovensko - hrvaške jedrske elektrarne Krško. In povsem normalno je, da je bilo to vprašanje tudi tema tiskovne konference Slovenskih krščanskih demokratov prejšnji teden v Celovcu. Predvsem župan Krškega Danilo Sitar je bil zelo zaželen ali, kot na Koroškem pravimo, »vževčen« sogovornik.

Dejal je, da v Krškem in okolici ljudje mirno spijo, ker da elektrarna varno deluje, saj se ob zemeljskih tresljajih samodejno izključi. Elektrarna da bi prenesla potresne sunke do 9. stopnje po Richterjevi lestvici in da iz reaktorja ne more nič uiti. Razlika med nuklearkama v Krškem in v Mohovcah je ta, da je slovensko-hr-

vaška nuklearka zgrajena po ameriški (westinghousovi) tehnologiji, slovaška pa je sovjetskega tipa, ki je neprimerno manj zanesljiv in varen. Varno obratovanje nuklearke da je potrdila tudi mednarodna atomska komisija s sedežem na Dunaju. Dejstva, da je jedrska elektrarna stoji ob potresni liniji, pa župan Sitar ni omenil.

Sitar je obžaloval, da je problem jedrske elektrarne tako spolitiziran. To da ima negativne posledice za gospodarski in vsesplošni razvoj Krškega in okolice, kar je med drugim opazno pri gospodarskem razvoju Krškega in pri padanju vrednosti nepremičnim.

Obstajata pa dve veliki zahtevi Krčanov: maksimalna varnost nuklearke in čimprejšnja določitev lokacije za odlaganje jedrskih odpadkov.

Župan je kritično pripomnil, da je komisija doslej pri iskanju toza-

devne lokacije premalo upoštevala družbeno sprejemljivost, generalna napaka sploh pa je v tem, da lokacije za odpadke niso določili že pri načrtovanju ali sami gradnji nuklearke. Takrat, tako meni Sitar, bi to bilo mogoče brez problemov.

Predsednik SKD Lojze Peterle pa je poudaril, da si tudi Slovenija želi čimprej izstopiti iz kroga držav z jedrskimi elektrarnami. Stvarnost pa je takšna, da sta krško nuklearko skupaj gradili Slovenija in Hrvaška, danes obe samostojni državi, in da bi njeno zaprtje povzročilo na Hrvaškem izredno pomanjkanje električne energije.

Edina pot iz odvisnosti od jedrske energije so alternativni energetski viri. Do neke mere bi bila to savska veriga, to je vrsta hidroelektarn na Savi. Pri konkurenčnem razpisu za gradnjo naj bi sodelovali tudi avstrijski ponudniki.

Franč Wakounig

Zveza koroških partizanov

tudi letos vabi na tradicionalno

spominsko svečanost

ob grobu narodnega heroja
Matije Verdника-Tomaža in njegovih soborcev.

**Prireditev bo v nedeljo, 5. februarja,
ob 11. uri na pokopališču v Svečah.**

Letos obhajamo 50-letnico zmage nad fašizmom, h kateri smo s svojim bojem prispevali tudi koroški Slovenci. Tej obletnici bo posebej posvečena tudi letošnja prireditev v Svečah.

V kulturnem sporedu bodo sodelovali moški pevski zbor iz Bilčovsa pod vodstvom mag. MIRKA LAUSEGERJA ter recitatorja TONČI SCHLAPPER in LOJZE ERZEN. Udeležencem prireditve bo spregovoril predsednik ZSO dr. MARJAN STURM.

Vabimo Vas, da se spominske svečanosti v Svečah udeležite s svojimi sorodniki in prijatelji.

IZJAVA SLOVENSKEGA NOTRANJEGA MINISTRA

Preiskava v teku

Ob 50. obletnici osvoboditve jetnikov v zloglasnem taborišču smrti v poljskem Oswiecimu, Auschwitzu po nemško, so neznanci s črnim razpršilom oskrunili devet tabel na spomeniku internirancem pod Ljubeljem. Ministrstvo za notranje zadeve R Slovenije vodi preiskavo proti neznanim storilcem. V teku je kriminalistični postopek preverjanja. Ob tem dejanju bi želeli obvestiti javnost, da bomo storili vse za izsleditev storilcev tega dejanja, ki je naperjeno proti največjim vrednotam človeštva; spoštovanju umrlih in miru med ljudmi.

Evropa se še vedno sooča s problemom ksenofobije in političnega radikalizma, ki pa žal ni osamljen pojav, ampak se razteza od zahoda pa do vzhoda. Tako tudi Slovenija ni varna pred vdorom neonacističnih skupin, ki se med seboj povezujejo tudi na mednarodni ravni. Ministrstvo za notranje zadeve bo predvsem skušalo ugotoviti, ali gre v primeru tega mazaštva za mednarodne stike radikalnih neonacističnih skupin z jasnimi ideološkimi ciljem ali za prednost posameznika, ki se ne zaveda simbolike zla nacističnega kljukastega križa. **Andrej Šter, minister**

♦ Društvo slovenskih pisateljcev/pisateljic, publicistov/publicistk in prevajalcev/prevajalk v Avstriji ♦ Krščanska kulturna zveza ♦ Slovenska prosvetna zveza

SLAVNOSTNA PRIREDITEV

OB

SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU

sreda, 8. februar 1995, 19.30

VELIKI JAVNI ŠTUDIO KOROŠKEGA RADIA
ORF-Theater, Sponheimerstraße 13, Celovec

Spored

Miroslav Košuta, pesnik: slavnostni govor

Koncert ansambla DRAVA: »Vse je pesem«

KOMENTAR

Piše Sonja Wakounig

Koliko kulture potrebujemo?

Kulturni praznik 8. februarja (za tiste, ki ne vedo: na ta dan leta 1849 je umrl France Prešeren) je verjetno edini praznik, ki ga brez pridržkov praznujejo vsi Slovenci v matični deželi, v zamejstvu in po svetu. Lepo je, da je vsaj kultura nekaj, kar je izvzeto iz vsakodnevnih strankarskih, nazorskih, zgodovinskih in kaj vem kakšnih razprtij še. Zato tudi Slovenska prosvetna zveza in Krščanska kultur-

na zveza praznujeta ta dan skupno in svečano. Toda poleg te osrednje prireditve je koledar prireditev praviloma vedno silno natrpan. Prosvetno-kulturna društva po po-deželju z vnemo prirejajo igre, predavanja, koncerte, športne prireditve, plese in še in še. Marsikdo tarna, da mu je toliko kulture že preveč in da enostavno ne zmore števila prireditev. Take težave imajo povzročiti tisti, ki ne hodijo na prireditve zgolj iz zanimanja, pač pa iz tako imenovanega »narodnega interesa«. Čeprav hvalevredno, da so še taki »sotrudniki« (nobena prireditev nima uspeha, če ni občinstva), pa naj jih potolažim: res ni potrebno imeti slabe vesti, če si tu in tam privoščimo kak prireditev prost konec tedna. Toda vsaka resnica ima dve plati: ponekod po družtvih si delajo skrb zaradi premajhnega števila prireditev, pa tudi občinstva. Je že tako: s kulturo je kakor s pametjo: nekateri je imajo preveč, drugi premalo. Le ravno prav je nima nihče ...

PROTISLOVENSKA GONJA I

Svobodnjaki proti slovenščini na deželni plebiscitni proslavi

Predstave oz. predloge svobodnjakov o proslavi 10. oktobra oz. letošnje 75-letnice plebiscita je prejšnji teden predstavil strankin govornik v manjšinskih zadevah, deželnozborski poslanec Fritz Schretter.

Od deželnega glavarja je zahteval nemuden sklic posebnega delovnega krožka kulturnih organizacij in tako imenovanih zvez tradicije (Traditionsverbände, to so Abwehrkämpferbund, Heimatdienst, Kameradschaftsbund in druge skupine, ki povečujejo vojaško preteklost nemškega kova), da bi skupno pripravile koncepte za praznovanje plebiscita. V tej združbi bi po mnenju svobodnjaka lahko sodelovali celo Slovenci.

Seveda naj bi ti koncepti ustrezali predstavam svobodnjakov, kajti Schretter je gladko zavrnil predloge Slovencev o praznovanju 10. oktobra in jih zaničujejoče imenoval »kupčijo med manjšino in političnimi strankami dežele« (op. uradništva: svobodnjaki menda niso več stranka, temveč gibanje). Po mnenju svobodnjakov so ti predlogi samo poskus novega ocenjevanja in pisanja zgodovine, kar pa ne pride v poštev, kajti zgodovina je dokončna.

Svobodnjaki so odločno proti kakršnikoli obliki upoštevavanja ali vključevanja slovenščine na uradni osrednji

deželni proslavi 10. oktobra na Novem trgu. To velja tudi za slovensko pesem.

Odklonilno stališče svobodnjakov ni nič novega, nova je argumentacijska linija: po deželni ustavi je uradni jezik samo nemščina in slovenščina potemtakem niti ne obstaja. Zato tudi ni dovoljeno govoriti o slovenščini kot o »drugem deželnem jeziku«. Vrh tega pa da so bile izjave nekaterih Slovencev v slovenskih medijih dodaten razlog za to, da so svobodnjaki proti slovenščini ob uradni deželni proslavi 10. oktobra. O tem, ali naj bi bila slovenščina upoštevana pri slavnostni seji deželnega zbora, pa svobodnjaki menda še nimajo dokončnega mnenja.

Seveda je za F (svobodnjake) docela nesprejemljivo, da bi napis na slavnostnem spomeniku, ki naj bi stal pred deželno hišo, bil dvojezičen. V zvezi s tem spomenikom je poslanka Dietlinde Kreutzer menila, da ji ugaja zamisel »krvnih kapljic«, kot jo je predstavil borovljski kamnosek Cekoni-Hutter. Sploh pa naj bi o tem spomeniku odločalo ljudstvo (po postavitvi, ne pa prej), ne pa politiki in umetniki. Poslanka je tudi menila, da je kulturni referent Ausserwinkler samo zategadelj zgrožen nad »krvavim« Cekonijevim predlogom, ker ta ni prišel »iz levega kota«.

Franc Wakounig

Obisk Delovne skupnosti »Narodnosti v SPÖ« na sedežu Zveze slovenskih organizacij.

Minuli teden so obiskali predstavniki Delovne skupnosti člane odbora ZSO na Tarviserstraže. Predsednica DS Ana Blatnik, podpredsednik Tomaž Ogris in član odbora Ivan Lukan (na sliki) so predstavili svoja stališča k zadevam, ki že dalj časa tarejo slovensko narodno skupnost, pa so prav v zadnjih časih postale še bolj aktualne. Pogovor je tekkel o vprašanih praznovanjih okoli 10. oktobra, o pomanjklivostih v radijskem mediju in o možnih načinih pospeševanja sožitja v deželi.

PROTISLOVENSKA GONJA II

Svobodnjaški napad na dvojezično trgovsko akademijo

Koroški svobodnjaki so za 75-letnico plebiscita našli novo področje napadov na slovensko narodno skupnost – to je Zvezna dvojezična trgovska akademija v Celovcu. Pretekli teden je svobodnjaški glasnik za manjšinske zadeve, deželnozborski poslanec Fritz Schretter odprl strelne line in zelo grobo napadel šolo in njeno ravnateljico Majo Amrusch-Hojo. Med drugim ji je očital »zlorabo uradne oblasti« in storjeno škodo ocenil za več kot dva milijona šilingov.

Dvojezično šolstvo je svobodnjakom že dolgo hud trn v peti in v bistvu so komaj čakali na priložnost, da bi lahko izzvali konflikt in tako to vprašanje spolitizirali v svoj prid. Osnovo za najnovejši napad na dvojezično trgovsko akademijo jim nudi sodba insbruškega deželnega sodišča proti ravnateljici neke šole na Tirolskem, ki je šolskim oblastem javila višje število šolarjev kot jih je dejansko bilo in je s pridobitvijo dodatnih učiteljev na šolo državo oškodovala za več kot dva milijona šilingov. S tem je zagrešila kaznivo dejanje zlorabe uradne oblasti in bila zato po 302. zakonu kazenskega prava obsojena na deset mesecev zapora.

Podobno oz. isto sedaj svobodnjaki očitno zahtevajo za ravnateljico dvojezične trgovske akademije mag. Majo Amrusch-Hojo. Očitajo ji, da je s pomočjo vključevanja dijakov iz Slovenije v šoli uvedla oz. odprla dodatne razrede in s to manipulacijo prekršila zakonske predpise ter namerno

oškodovala državo. Poleg ravnateljice da so za to odgovorni še deželni glavar Zernatto kot predsednik deželnega šolskega sveta ter pristojna inšpektorja dr. Krassnitzer in dr. Feinig. Schretter je najavil, da

zatrdira: »Vse, kar se na dvojezični trgovski akademiji dogaja, delamo po najboljšem znanju in najboljši vesti, po predpisih in v dogovoru s pristojnimi oblastmi. Seveda pozdravljam vsake vrste pre-

Dimna zavesa

Čutiti je, da na Koroškem že teče neka predkampanja. Tokrat ne gre za volitve, ampak za proslavo v oktobru. In to ne za praznovanje državnega praznika, temveč dogodkov okrog plebiscita. Nekaterim je zamisel, da bi morda, pod določenimi pogoji, če bi pozabili na to in ono in bi zatisnili obe oči, vendarle lahko tudi Slovenci sodelovali na plebiscitni proslavi, hudo šinila v nos. Zaletelo se jim je. Sedaj je treba najti povod, da bi to koroško domovinsko ikono obvarovali pred slovenskim oskrunjenjem in pred temi nebodijihtraba, ki govorijo jezik, ki ga deželna ustava niti ne omenja in zato tudi ne more biti drugi deželni jezik. In ker bi tako v Avstriji kot tudi drugje po Evropi ne razumeli, da naj Slovenci ne bi sodelovali zato, ker so pač Slovenci, je treba najti drugo pot, da se jih izrine in jim onemogoči sodelovanje. In najbolj zanesljiva je še zmeraj pot in način zamegljevanja in ustvarjanja nekih konfliktov z njimi. Če pa teh konfliktov ni, se jih pač naredi. Konflikt zaradi dvojezične trgovske akademije v Celovcu med drugim tudi zato ni nič drugega kot dimna zavesa, za katero spletajo fronto in negativno ozračje proti slovenskemu sodelovanju. In prepričan sem, da to ni bil zadnji tozadevni konflikt.

wafra

bojo svobodnjaki (F) še ta teden pri pristojnem državnem tožilstvu vložili opis dejanskega stanja (Sachverhaltsdarstellung), kar je pogoj za uvedbo sodnega postopka. Vrh tega bojo opis poslali tudi najvišji državni kontrolni instanci, to je računskemu rzsodišču (Rechnungshof), da preveri poslovanje in delovanje Dvojezične trgovske akademije v Celovcu.

Ravnateljica mag. Maja Amrusch-Hoja je odločno zavrnila Schretterjeve izjave in

gledov naše ustanove, tudi po najvišjem računskem organu, saj bi tudi opis dejanskega stanja (Sachverhaltsdarstellung), ki ga baje namerava vložiti gospod Schretter pri državnem tožilstvu, navsezadnje dokazal, da na dvojezični trgovski akademiji zelo dosledno upoštevamo zakone in se prizadevamo za čim boljši pedagoški uspeh.

Na deželnem šolskem svetu z očitki F še niso bili seznanjeni.

Franc Wakounig

ZORAN THALER, ZUNANJI MINISTER SLOVENIJE

»Prizadeval si bom za zaupanje«

Gospod zunanji minister, najprej v imenu Zveze slovenskih organizacij in uredništva Slovenskega vestnika čestitke k imenovanju za slovenskega zunanjega ministra. Kje vidite vzroke za vašo visoko potrditev?

Hvala za čestitke! Gotovo je o sebi govoriti težko, vendar moram poudariti, da sem bil zadovoljen in srečen, da je 53 poslancev pozitivno glasovalo zame, kar je pri dosedanjih imenovanjih ministrov zelo visoka številka. Še naprej se bom trudil, da to zaupanje opravičim, predvsem ker se zavedam, kako pomembno je, da ima zunanja politika podporo doma, v parlamentu, v širši javnosti. Ker je le taka Slovenija lahko kredibilna v tujini v odnosu do sosedov, tujih partnerjev in tako naprej. Očitno je velika večina v državnem zboru razumela, da sem s svojim dosedanjim delom in z opozarjanjem na potrebo enega glasu Slovenije v tujini opravičil to zaupanje.

Čakajo Vas zelo trde naloge. V prihodnjih dneh se boste srečali z italijansko kolegico Agnellijevo. Prav dogodki v zadnjem času so pokazali, da je Italija za Slovenijo v mednarodni politiki pa tudi bilateralno zelo trd partner. Kako se boste tega vprašanja lotili, saj ste znani kot odprt, a zelo načelen sogovornik in kot kritik oglejskega sporazuma v oktobru lani med takratnima zunanjima ministroma Slovenije in Italije?

V teh dneh bom reš začel turnejo po sosednjih državah. V sredo, 1. februarja, bom v Strasbourgu podpisal konvencijo, ki se nanaša na manjšinske pravice. Tako bo Slovenija med prvimi državami, ki je k temu pristopila. V nadaljnjih dneh se podajam v Zagreb, Budimpešto in v Rim. V dogovoru pa je tudi pot na Dunaj. Torej, tudi na ta način želim izrabiti priložnost, da s sosedi preverim tisto bistveno in neposredno okolje Slovenije, v katerem je potreben na eni strani stalen dialog, na drugi pa tudi reševanje odprtih vprašanj in pogled, odprt v prihodnost.

Glede Italije sem že večkrat povedal, da razvoj dogodkov našega sodelovanja in odnosov v zadnjem času ni šel v pravo smer, ampak v napačno. In to v tolikšni meri, da ne pričakujem preobrata oz. rezultatov čez noč. Je pa dejstvo, da se tudi v Italiji vse več ljudi sprašuje, kakšen smisel ima to in ali je odklanjanje Slovenije resnično v interesu demokratične Italije, saj v evropskih odnosih vse bolj dobiva avreolo države, ki je »trouble maker«, ki se morda v

celoti niti ne zaveda svoje odgovornosti velike države, članice in ustanoviteljice Evropske zveze in tako naprej.

V teh prvih razgovorih želim preveriti, kako daleč so se razvila taka razmišljanja, ali imajo morda kak vpliv v novi italijanski vladi in pri kolegici. Hkrati pa nameravam dokaj naravnost predstaviti, če tako rečem, dva ekstremna, črno-belo rečeno, možna scenarija razvoja naših odnosov.

Če nadaljujemo na tej poti pritiskov, izsiljevanj, blokade in tako naprej, ni mogoče pričakovati drugega, kot da se bodo problemi še stopnjevali, da bo vse več ljudi na slovenski strani, ki bodo morda upravičeno zahtevali, da Slovenija nastopi z enakimi zrcalnimi zahtevami. Če bi summa summarum vlekli črto dolžništva med Italijo in Slovenijo glede na to, kaj se je dogajalo po letu 1866 v Beneški Sloveniji, po letu 1918, predvsem pa po nastopu Mussolinija in v času italijanske okupacije od 1. 1941 do 1943, smo Slovenci upravičeno prepričani, da je Italija velik dolžnik slovenskemu narodu v celoti. Skratka, nadaljevanje v taki italijanski smeri bo nujno povzročilo reakcijo na naši strani, ki se že pojavlja. Še vedno zastopam stališče, da uporaba zgodovine za stvarne politične cilje ni najbolj posrečen način vodenja politike.

Na drugi strani bom predstavil pozitiven scenarij možnega razvoja naših odnosov. To je, da se po eni strani seveda zavedamo te težke zgodovinske preteklosti, tudi vseh žrtev in tragedij, ki so bile v zgodovini med narodoma, da pa se seveda ob petdesetletnici zmage nad nacifašizmom tudi zavedamo, da je prišel čas za zgodovinsko spravo in da se ozremo v

Ni samo po letih najmlajši, ampak tudi po telesni meri najvišji zunanji minister v Evropi. Zoran Thaler je bil prejšnji četrtek, 26. januarja 1995, s 53 poslanskimi glasovi izvoljen in potrjen za slovenskega zunanjega ministra. S tem je končano nekajmesečno »brezvladje« v tem občutljivem in pomembnem resorju mlade države. Novi minister ima kljub svoji mladosti bogate zunanjepolitične izkušnje in velja za umirjenega ter strokovno in pogajalsko doslednega in podkovanega. Kot enemu od prvih medijev je zunanji minister Zoran Thaler dal Slovenskemu vestniku daljši intervju.

Z njim sta se pogovarjala Sonja in Franc Wakounig.

prihodnost. To pa predvsem pomeni, da je italijansko pogajanje integracije Slovenije v združeno Evropo iz tega aspekta nesmiselno in proti njenim interesom.

Mislite pri tem tudi na možnost uporabe nasprotnih ukrepov?

To so ostre besede, zagotovo pa ne mislim molčati v primeru, ko bi nekdo trdil, da je Italija žrtev Slovenije.

Kaže, da ste optimist, da se bo dalo z Italijani laže in

ne komisije, ki je uporabil drugačen besednjak kot prej gospodje a la Caputo, mi vse to govori, da obstajajo možnosti, da se stvari spremenijo.

Drug težek zunanjepolitični zalogaj Slovenije so odnosi s Hrvaško in številna odprta vprašanja z njo. Kakšni so izgledi, da bi prišlo do soglasja.

Kot v italijanskem je tudi v hrvaškem primeru bistvo problemov v tem, da se je celota odnosov zredčila samo na nekaj problemov. V italijanskem primeru na premoženje optantov in rimski sporazum iz leta 1983. Ob več milijard dolarjev vredni izmenjavi in vseh drugih zadevah, ki jih resni sosedje med seboj obravnavajo, se pogovarjamo samo o tem. In tudi v hrvaškem primeru je postalo že absurdno, da se najvišji organi države ukvarjajo z jedrsko elektrarno v Krškem, Ljubljansko banko, problemom varstva lastnine Slovencev na Hrvaškem, mejo na mor-

ju in tako dalje. Želim si, da se ob vseh teh vprašanjih pogovarjamo in dogovarjamo tudi o drugih odprtih zadevah, ki sodijo v obdelavo problemov med sosedi. Po drugi strani pa menim, da je resnično prišel čas, da vprašanja, ki so se odprla leta 1991, končno rešimo, kajti izkazalo se je, da se teh problemov ne da reševati s tem, da jih vtaknemo v predal, da bi sami po sebi izginili. Nasprotno, povečali so se, dobili so druge dimenzije, medijske pospeške in tako naprej. Z da-

našnjega stališča mi je zelo žal, da nismo jeseni l. 1991 in predvsem l. 1992 še bolj vztrajali nasproti Zagrebu, da določene stvari vendarle dorečemo. Takrat so bile to predvsem zaradi vojne za Zagreb marginalne zadeve in njihova obravnava samo izguba časa.

Odnosi z Avstrijo – vsaj zadnji dve leti sta bili v ospredju dve temi: jedrska elektrarna v Krškem in nemška manjšina v Sloveniji, Slovenija pa je opozarjala na nerešen problem Slovencev v Avstriji. Pogovori so potekali po nekem ustaljenem klišeju, ne da bi se pri tem kaj bistvenega premaknilo. Ali bo Slovenija vprašanju manjšine odsej posvečala dodatno pozornost?

V naših odnosih z vsemi sosedami je vprašanje slovenske manjšine postavljeno zelo visoko, dejansko na vrhu interesov in odprtih vprašanj. To so realni problemi in vprašanja, to so ljudje, ki so njihovi državljani, to so Slovenci, ki imajo vsakodnevne težave zato, ker so po tej plati drugačni.

Po drugi strani pa je precej tako imenovanih vprašanj, ki jih naše sosedne države včasih odpirajo, ali celo za lase privlečejo, ker so medijsko privlačna. Vendar sploh niso dejanski problemi, iznajdeni so zato, da se z njimi nasprotuje nečemu. Ta analiza je zelo potrebna.

Avstrija je zelo dobra sosed Slovenije in z njo imamo zelo dobre odnose. Takšno politiko bomo nadaljevali v ministristvu in tudi v vladi. Za nas je pomembno, da je Avstrija postala članica EU. To omogoča, da z njo razrešimo neverjetno velik primanjkljaj v trgovinski in blagovni izmenjavi. Računam, da bo do tega prišlo. To bi bilo tudi v interesu avstrijske strani, da to ne samo dopušča, ampak tudi spodbuja. Do sedaj je bilo morda premalo iniciative na področju možne trgovinske cone. Dejstvo, da je Slovenija sedaj s polovico meja obkrožena s članicami Evropske unije, je za nas ugodno, ker smo politično bližje EU in nas je treba bolj resno upoštevati. Zaradi tega sem še vedno velik pristaš naše integracije v EU, kajti to bi deloma preprečilo našim večjim sosedom, da manevrirajo z nami.

O odnosih z Avstrijo bomo na tem in na vprašanjih varstva manjšine vztrajali. V smislu demokratičnosti bi bilo v izrazitem interesu Avstrije, da se pri njih sem pa tja določene stvari vendarle premaknejo, ne pa, da pri nas vedno znova ugotavljamo, da ni mogoče

dalje na 11. strani

KANALIZACIJA V BILČOVSU

Skupno iskanje najboljše rešitve

Načrtovana izvedba kanalizacije na področju občine Bilčovs je dvignila ljudi na noge. Kot smo že poročali, je občina pristopila k zvezi za odplake, v kateri sta še Bistrica v Rožu in Borovlje. Po projektu, ki ga je izdelal biro Schnattler/Miklautz iz Celovca, naj bi kanalizacija občane in občino stala po predračunu iz leta 1992 kar 222 milijonov šilingov, kar bi zneslo na gospodinjstvo skoraj pol milijona. Preden pa bi bila celotna kanalizacija gotova, to pa naj bi bilo nekako v letu 2002, pa bi se gradbeni in izvedbeni stroški verjetno še povečali.

Javna roka, dežela in država, sicer obljublja podporo oz. subvencije. Dežela naj bi prispevala do 25 odstotkov nepovratnih sredstev, zveza pa do 60 odstotkov za pokrivanje obresti in anuitet, vendar obstaja bojazan, da bodo, tudi po doslejšnjih izkušnjah, ta sredstva zaradi splošnega varčevanja precej nižja, poleg tega pa se bo verjetno povečal osnovni prispevek za priključek (s 35 na 50 tisoč), zaradi velikih potrebnih kreditov pa najbrž tudi kanalarina. Izračuni govorijo svoje. Izračunali so, da bi ob vseh optimalnih pogojih, maksimalnih subvencijah in podporah in ob neprekoračenem proračunu izvedbe poleg plačila priključka stroški tekočega vzdrževanja kanalizacije štiričlansko gospodinjstvo letno obremenjevali kar z enajst tisoč šilingi. Proračun kanalizacije najbolj

bremenijo velike dolžine kanalov, predvsem pa glavni kanal, ki bi odvajal odplake po združitvi z bistriškimi v Borovlje, v centralno čistilno napravo. Ta prispevek bilčovske občine naj bi bil kar okrog 150 milijonov.

Nadstrankarska iniciativa občanov je začela iskati ustrežnejše, ekonomsko cenejše in tudi ekološko ugodnejše rešitve. K njej je pristopilo okrog 70 občanov, rednih sestankov ob ponedeljkih pa se jih udeležuje vsaj po 25. V tem krogu so temeljito pregledali zakonodajo, se seznanili z ekološkimi zakonitostmi kanalizacije in razgrajevanja odplak, napravili številne kalkulacije stroškov in postopoma, tudi po strokovnem posvetu pred štirinajstimi dnevi, prišli do ugotovitve, da sedanji projekt ni najboljši niti ekonomsko, pa tudi ne naravovarstveno. Mnenje iniciative se je začelo vse bolj nagibati k alternativni izgradnji kanalizacije in čistilnih naprav. Gre za decentralne čistilne naprave in za naprave za čiščenje odplak z pomočjo rastlin, ki pa so tudi individualne za posamezna gospodinjstva. Izračun za tako alternativno kanalizacijo kaže bistveno drugačno finančno sliko. Individualna »rastlinska naprava« bi stala gospodinjstvo okrog 40 tisoč šilingov, ostali stroški pa največ tisočaka letno, torej bi bili pri »velekanalizaciji« mesečni stroški večji kot letni pri individualni rastlinski. Iniciativa redno izdaja dvoje-

Politiki in strokovnjaki na podijski diskusiji v Bilčovsu

zične informacije in na ta način obvešča občane.

Kako pereč je problem kanalizacije, je potrdila udeležba na podijski diskusiji pretekli petek v avli ljudske šole, ki sta jo skupaj pripravili iniciativa in občina. Nanjo so povabili strokovnjake in deželne politike. Od dežele so se udeležili referentka za okolje dr. Sicklova, pravnik dr. Arnold in pristojni uradnik za čistilne naprave dr. Polzer, z inštituta za geologijo okolja v Gradcu je sodeloval Joanneum Research, za občino županja Štefi Quantschnigova, za iniciativo pa Ingrid Zablatnik, mag. Posch in dr. Berg-

hold. Poleg tega pa še Josef Pottschnig iz Šmihela pri Pliberku, lastnik individualne »rastlinske« čistilne naprave. Zainteresiranih občanov je bilo toliko, da jih avla ni mogla vseh sprejeti, udeležili pa so se tudi odborniki in občani iz sosednjih občin. Zelo dobro pripravljena diskusija, argumentirana z vrsto podatkov in analiz, je potekala pozno v noč in do dobra omajala doslejšnji projekt centralne »velekanalizacije«.

Županja Quantschnigova je obljubila, da bo občinski svet o projektu ponovno razpravljala že na prihodnji seji 10. februarja

in da mu bo predlagala sklep o izdelavi alternativne študije o decentralnih čistilnih napravah in napravah za čiščenje odplak s pomočjo rastlin.

Iniciativa bo seveda delovala še nadalje. Za postoriti je še precej, med drugim je treba upoštevati tudi novo eujevsko finančno in gradbeno zakonodajo ter v zvezi z odplakami tudi možnosti subvencij za kmete, kar je zelo pomembno za podeželsko področje, kakršno je Bilčovs.

Jože Rovšek

KRŠČANSKI DEMOKRATI IN EL

SKD za krepitev odnosov in kot Mockov ščit

Na povabilo Enotne liste je v sredo prejšnji teden delegacija Slovenskih krščanskih demokratov na čelu s strankinim predsednikom Lojzetom Peterletom obiskala Koroško in se med drugim srečala z deželnim glavarjem Zernattom ter s slovenskimi občinskimi odborniki z Zilje in Podjune.

Peterle je na tiskovni konferenci zavzel stališče do političnega razvoja v Sloveniji, do avstrijsko-slovenskih odnosov, tudi z ozirom na jedrsko elektrarno v Krškem, in do samostojnega mandata manjšine v koroškem deželni zboru.

Politični razvoj v Sloveniji je predsednik SKD ocenil kot proces dogovarjanja za nekatere spremembe v vladni koaliciji, v kateri so krščanski demokrati pripravljene ostati pod pogojem, da so upoštevane njihove programske težnje v gospodarski, socialni, zunanji in šolski politiki. SKD se zavzema za stabilno politiko v Sloveniji in za dobre odnose s sosednjimi državami ter za hitrejše vključevanje Slovenije v evropske procese. Predvsem

S srečanja Slovenskih krščanskih demokratov z Enotno listo

slednje Peterle pričakuje tudi od novega znanjega ministra Thalerja, katerega bojo krščanski demokrati podpirali, ker zbujajo upanje, da bo po mesecih zastoja prišlo do novih uspešnih zunanjepolitičnih premikov. Še naprej pa bo prav denacionalizacija ostala predmet notranjepolitičnih trenj.

Glede meddržavnih odnosov SKD upa, da bo slovensko

predsedovanje Delovni skupnosti Alpe-Jadran prispevalo k njihovemu izboljšanju, treba pa da bo poleg formalnih stikov okrepljeni tudi vezi na nevladni ravni, predvsem na kulturni in komunalni, SKD pa da bo poglobila stike z ljudsko stranko. Peterle je zavrnil kritiko proti avstrijskemu zunanjemu ministru Mocku, ki je v zvezi z oglejsko afero in slovensko-ita-

lijansko krizo zelo enostransko in trdo napadel slovenskega premierja Drnovška, kar so v Sloveniji in drugje sprejeli z začudenjem in upravičeno ocenili za vmešavanje v notranje-slovenske zadeve. Peterle, na kogar izjave se je avstrijski zunanji minister tudi opiral, je Mocka branil in menil, da je samo javno zavzel stališče glede nekaterih zadev in da oseb-

no tega ne smatra za vmešavanje v slovenske zadeve. Svojo trditev, da v Sloveniji še vedno vladajo stare komunistične naveze, je bivši slovenski zunanji minister skušal omiliti z besedami, da imajo stare politične sile »veliko moč« in da bo za njeno »relativiranje« potrebno še precej demokratizacije.

Samostojni mandat

Pomembna tema pogovorov med EL in SKD je bil tudi slovenski mandat v deželni zboru. Predsednik EL Andrej Wakounig je poudaril, da si ne želi posebne ureditve za EL, tako imenovano »lex EL«, ampak politično sprejemljivo in konsenzualno doseženo rešitev. EL odklanja Ausserwinklerjev predlog pravice govora v deželni zboru, ker manjšina hoče tudi soodločati. Peterle je podprl stališče Enotne liste in menil, da je manjšinam treba omogočiti, da se počutijo subjekte. To svoje stališče je razložil tudi deželni glavarju Zernattu.

Franc Wakounig

NOVA ZAKONODAJA EU

Obvestila Slovenske gospodarske zveze

1. Decembra lani smo poročali, da Slovenska gospodarska zveza (SGZ) pripravlja skupne sejemске predstavitev in udeležbe. Če ste zainteresirani razstavljati vaše proizvode in storitve na enem od sejmov, vam SGZ posreduje dodatne informacije oz. pomaga pri koordinaciji udeležbe z drugo firmo na istem sejmu. Zato vas SGZ vabi, da sporočite: ali nameravate sodelovati na enem od sejmov oz. ali ste se že odločili za neko sejemsko dejavnost in iščete partnerja za skupno sejemsko stojnico, na naslov: Slovenska gospodarska zveza, Paulitschg. 9/3, 9020 Klagenfurt/Celovec, fax: 0463-512365-19.

Pregled avstrijskih sejmov v l. 1995 lahko brezplačno naročite pri SGZ oz. pri Wifi Koroške gospodarske zbornice, tel. 0463-5868/950.

2. Vodilni slovenski proizvajalec armirano-betonskih elementov in konstrukcij išče avstrijsko firmo, ki naj izvede montažna dela na Koroškem z začetkom februarja. Potrebno je 3 do 5 monterjev ter žerjav. Informacije posreduje Slovenska gospodarska zveza.

3. S pristopom k EU se je na področju carin in carinske tarife marsikaj spremenilo. Tako so carinskih dajatev oproščeni skoraj vsi proizvodi s poreklom iz Slovenije. Pri izvozi v Slovenijo pa se ni kaj spremenilo. Ker se carinske stopnje tekoče spreminjajo, še ni veljavna odredba, ki določa

obseg preferenčnih carin. Ministrstvo za finance je posredovalo »Nadaljnja premostitvena določila v zvezi s pristopom k EU« (GZ. 0-100/3-III/95), ki ustrezajo – informacija na novo urejenega carinskega dokumentacijskega biroja – še neveljavni odredbi.

Avstrijsko carinsko tarifo bo mogoče dobiti tudi na disketi. On-line povpraševanje po računalniku ni mogoče.

Pri odprtih vprašanih se obrnite na carinarnice, na nov carinski dokumentacijski biro pri finančnem uradu, poslovni čas od 6. do 22. ure, tel. 0463-539/50118, ali na SGZ, torek in četrtek dopoldne, tel. 0463-508802.

4. Kooperacijska pogodba EU z R Slovenijo, z 19. julijem 1993, ureja gospodarsko sodelovanje med EU in Slovenijo. S pristopom Avstrije k EU velja ta pogodba tudi za Avstrijo in naše firme. SGZ vam lahko posreduje izvlečke te pogodbe.

5. SGZ in Zveza Bank/Po-sojilnice Bank so v torek, 17. 1. 1995, izvedle pol-dnevno strokovno predavanje svetnika mag. Ericha Schurnacha na temo »Zakon o prometnem davku 1994 – prometni davek na notranjem trgu EU.

Mag. Schurnach je uvodoma obrazložil veljavnost novega zakona: §§ 1 - 31 USTG 94 je temeljni zakon, v prvi vrsti za »tuzemstvo« in »tretjo deželo« in že vsebuje dokončno EU-pravo na tem področju. V prilogi so navedeni člani, ki so ve-

zani na prometni davek na notranjem trgu EU in dopolnjujejo zakon o prometnem davku (ZPD).

Tudi pojmovanje ozemlja se je spremenilo. Do sedaj smo poznali tuzemstvo in inozemstvo. Od 1. 1. 95 dalje pa imamo tuzemstvo, ostalo skupno

Tako imenovano UID-številko potrebuje vsak podjetnik, ki trguje na notranjem trgu, da poslovni partner ve, da je podjetnik, in da se nakup proizvodov obdavči po pravilih prometnega davka na notranjem trgu EU. Podjetnik je zavezan, če hoče dobiti davčno

Če posluje z nekom, ki ima UID-številko, morate kontrolirati, ali številka ustreza firmi. To lahko storite pri UID-biroju, tel: 0660-5310, fax: 0660-5012; povpraševanje naj vsebuje lastno UID-številko z imenom in naslovom in ime/naslov poslovnega partnerja.

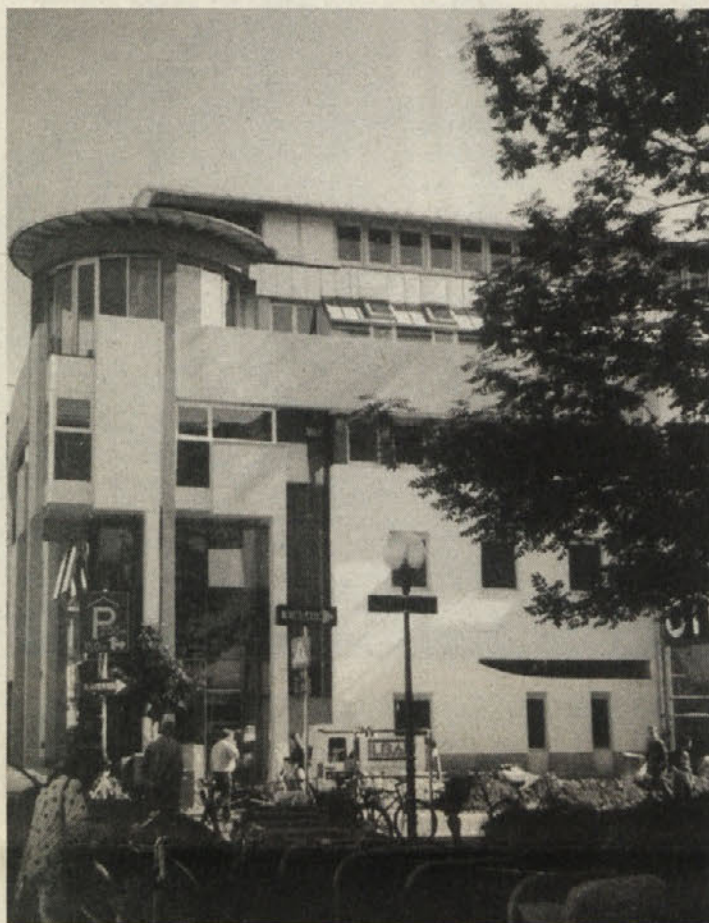
V primeru, da pri novem partnerju ne vprašate za pravilnost identitete, je treba v primeru nepravilnosti številke ta posel obdavčiti. Pri rednih poslovnih partnerjih je treba številko kontrolirati samo enkrat na leto.

Posebna točka predavanja sta bila uvoz ter izvoz v EU. Pri tej točki je predavatelj zelo globoko in obširno razložil novo situacijo, predvsem v povezavi s Slovenijo.

Mag. Schurnach je tudi razlagal nove predpise pri nakupu vozil ter naplačila. Predavatelj je bil pripravljen, da v torek, 24. 1. 95, odgovori na posebna vprašanja firm.

Predavanje je moralo biti zaradi izredno velike udeležbe predstavnikov firm iz Zveze-Bank premeščeno v Tischlerjevo dvorano Mohorjeve.

Slovenska gospodarska zveza vse zainteresirane obvešča, da lahko na njenem sedežu v Paulitschg. 9/3 v Celovcu prejmejo tudi pregled sejmov v Ljubljani, Mariboru in Celju ter nadaljnja premostitvena določila v zvezi s pristopom k EU. Naročite jih lahko tudi po faksu: 0463-512365-19.

ozemlje in tretjo deželo. Meja in s tem tudi carina obstaja samo med skupnim ozemljem in tretjo deželo, npr. Slovenijo. Ta opredelitev je zelo pomembna za carinjenje in obdavčitev.

oproščeno robo, da na predmetnem računu navede svojo UID-številko ter tudi številko prevzemnika storitev. Če te številke ne navede, izgubi pravico do neobdavčenosti s prometnim davkom.

RAZLAGA ZVEZE SLOVENSKIH ZADRUG

Novela k stečajnemu zakonu 1993 in njene posledice

Novela k stečajnemu zakonu, ki je veljavna od 1. 1. 1995, naj izboljša položaj zadolženih potrošnikov (zasebnih dolžnikov).

Zakonodaja do konca leta 1994:

Že doslej je stečajni zakon nudil potrošnikom možnost, da vložijo predlog za uvedbo stečajnega postopka pri pristojnem sodišču. Pogoji, da je prišlo do stečajnega ali poravnalnega postopka, je bil, da je potrošnik (zasebnik) plačal stroške stečajnega oz. poravnalnega postopka. V večini primerov pa mu to ni bilo mogoče, ker je bila plača zarubljena, tekle so izvršbe in potrošnik (zasebnik) ni imel drugega premoženja.

Prav zaradi tega je razumljivo, da so ljudje menili, da potrošnik (zasebnik) po dosežanju zakonodaji ni imel možnosti, da gre v stečaj oziroma poravnano.

V primeru, da je potrošnik (zasebnik) zbral denar za

stroške uvedbe stečajnega oz. poravnalnega postopka, pa ni bil sposoben plačati 20 oz. 40-odstotne kvote terjatev v teku enega oz., po nadaljnji noveli zakona dveh let.

Čeprav je bilo po zakonu mogoče, da gredo potrošniki (zasebniki), ki so močno zadolženi, v stečaj oz. poravnano, je bilo to praktično nemogoče, torej sta bila stečaj oz. poravnava omejena na pravne (juridične) osebe (npr. delniške družbe, družbe z omejenim jamstvom itd.)

Zaradi tega je bilo nujno, da je zakonodajalec spremenil zakon in z novelo k stečajnemu zakonu 1993 tudi potrošnikom (zasebnikom) dal možnosti, da gredo v stečaj oz. poravnano pod temili pogoji:

Kakšni so postopki novele k stečajnemu zakonu?

I. ZUNAJSDNA PORAVNAVA: Prvi in obvezni postopek za vsakega zadolženega potrošni-

ka (zasebnika) je zunajsodna poravnava. Koordinacijo med upniki in dolžnikom prevzame zveza za zaščito upnikov in svetovalnica za dolžnike. Svetovalnica za dolžnike nudi potrošniku (zasebniku) prve informacije, kako bi lahko prišlo do rešitve njegovega položaja in ima svoj sedež v Celovcu, Kardinalschiitt 2/1.

Če ne pride do zunajsodne poravnave, določa zakon tele postopke:

1. prisilna poravnava
2. plačilni načrt
3. odplačilni postopek
4. razbremenitev dolga

1. Prisilna poravnava:

Potrošnik (zasebnik) vložil predlog za uvedbo stečajnega postopka pri pristojnem sodišču. To je okrajno sodišče stalnega bivališča dolžnika. Uvedba stečajnega postopka je mogoča tudi v primeru, če ni premoženja za kritje stroškov postopka.

Kvota, ki jo mora dolžnik ponuditi svojim upnikom, mora znašati najmanj 30 odstotkov terjatve. Ta kvota je plačljiva v teku petih let.

2. Plačilni načrt:

Plačilni načrt predstavlja predloge, ne da bi bila določena natančna kvota. Kvota se določa po plači potrošnika (zasebnika) in mora ustrezati povprečni plači prihodnjih petih let. Če pride do glasovanja in upniki ne privolijo v plačilni načrt, pride do zaključnega postopka.

3. Odplačilni postopek ter razbremenitev dolga:

Če je vse premoženje vnovčeno in prisilna poravnava ali plačilni načrt ni uspel, lahko zadolženi potrošnik (zasebnik) vložil predlog za odplačilni postopek z razbremenitvijo dolga.

Dolžnik se zaveže, da zarubljeni del svoje plače za dobo sedmih let po pravnomočnosti sklepa prenakazuje

zaupniku (fiduciarju). Tega imenuje sodišče.

Odplačilni postopek se lahko zaključi v sledečih pogojih:

- če je terjatev plačana;
- če je po treh letih plačano 50 odstotkov stečajne terjatve;
- če so stečajni upniki po sedmih letih prejeli 10 odstotkov terjatve.

V teh primerih lahko pride do razbremenitve ostalega dolga.

Če bi potrošnik zamudil plačilo le enega obroka, razbremenitev dolga ni več mogoča in terjatev ponovno zaživi.

Novelo k stečajnemu zakonu bo treba interpretirati restriktivno, tako da ne bo prišlo do zlorabe zakona in se bo v bodoče izkazalo, ali se bodo močno zadolženi potrošniki lahko znebili obveznosti do svojih upnikov. Tovrstno upanje za zadolženih potrošnikov je vsekakor večje kot bo to dejansko v praksi mogoče.

Mag. Andrej Urank

Auschwitz naj večno ostane v spominu in

Preteklo je petdeset let. Proslavljati človeštvo nima kaj, lahko se le z jedko bolečino v srcu spominja dejanja, ki se je zapisalo v njegovo kolektivno zavest, holokavsta, kakršnega je bil sposoben storiti samo podivjani človek. Nobena zver se ne more tako znesti nad drugo. Samo človek je lahko človeku »človek«!

Auschwitz je in ostaja simbol človekove zaslepljenosti, nacionalizma naroda, katerega je ideologija pozverila, da je hotel postati narod gospodarjev v prepričanju, da je poklican zagospodariti svetu in pri tem sme uporabiti vsa sredstva, ki si jih je v svoji bestialni nečimrnosti izmislil. Poljsko mesto Oswiecim, 60 km od Krakowa, se je zapisalo v najbolj žalostno poglavje človeške zgodovine s poldrugim milijonom mrtvih, pobitih, zadušnih, sestradanih, sežganih, zagrebljenih,

Nobena obletnica, nikakršne prireditve ne morejo zbrisati morečega spomina na genocidni zločin naroda nad narodi. Lahko so nam samo v opozorilo, da bi se drugače vedli, znali drug drugega tolerirati, če ne že spoštovati, se pogovarjati in dogovarjati, ne pa klati, ubijati ...

Dolga leta po vojni Auschwitz ni imel ustreznega mesta v nemški zavesti, dobiva ga šele v zadnjih letih, ko je ponehal vpliv storilcev in skrivcev, ko so mlajše generacije začele spoznavati holokavst in delež svojih prednikov pri njem.

Letošnja petdesetletnica se je znašla v času ponovnega sovražstva med narodi. Bosna,

Čečenija, Afrika in še druga področja te naše majhne Zemlje nam spet kažejo brutalen obraz človekove zaslepljenosti. Morda tudi zaradi tega bolj pozorno spremljamo obletnico morije tisočletja v Auschwitzu. Naj bo vsaj to prispevek pobitih žrtev!

Leta 1940 je komandant SS Heinrich Himmler naselil v nekdanjo artilerijsko kasarno v Auschwitzu zajete poljske upornike, kaj hitro pa je nacistični režim ugotovil, da potrebuje za svojo vojno industrijo v Šleziji veliko poceni delovne sile. Kapacitete taborišča so se naglo polnile, dograjevali so barake in že po letu 1941 so razvili mrežo s tremi glavnimi in okrog 40 stranskimi taborišči. Vanje so Nemci trpali predvsem Žide, ki so jih dovažali domala iz vseh evropskih okupiranih dežel. Po ocenah jih je bilo okrog 90 odstotkov, ostali pa so bili Poljaki in drugi pripadniki predvsem slovanskih narodov. Glavna taborišča Auschwitz I,

šest kilometrov oddaljeni Monowitz-Auschwitz III in Brzezinka/Birkenau, Auschwitz II so s svojo delovno silo napajala tovarne nemškega vojnega gospodarstva, tovarne koncernov IG Farbenindustrie, Siemens-Schuckert-Werke, Krupp in druge. Torej so bila ta taborišča hkrati prisilno-delovna in uničevalna.

Največ žrtev so pomorili v Birkenauu, kjer so bile kot kopalnice instalirane plinske

komore za množično ubijanje s ciklonom B.

Jetnike so nacistični zdravniki razvrščali že na postaji. Šibki in bolehnji so morali takoj na »dezinfekcijo« ali »posebno obravnavo«, kar je pomenilo uničenje. Teh pa je bilo največ. Razvpiti zdravnik dr. Mengele pa je opravljal tudi »raziskovalno delo«, za svoje »poskuse« pa je uporabljal jentike. Za otroke je bila usodna črta na beli steni bolniške barake. Potegnjena je bila na višini 156 cm. Ob njej so merili njihovo višino. Večji so bili sposobni za delo, manjši pa so bili »nekoristni jedci«, potrebni posebne obravnave. Pobijali so jih z injekcijami fenola naravnost v srce.

Pričevanja taboriščnikov dvigujejo lase, povzročajo srh, ogled barak in prostorov za »posebno obravnavanje« zbuja grozo. Pred uničenjem so ljudem pobrali prav vse – proteze, zlate zobne zalivke, jim ostrigli lase ... – prav vse, kar bi še lahko koristilo vojni in civilni industriji, le duše so jim ubili že prej.

Posebne skupine taboriščnikov so odstranjevale telesa iz

Židje nezadovoljni

Auschwitz, ki naj bi bil po besedah Nobelovega nagrajenca za mir Elia Wiesla »mesto moralnega očiščenja in sprave med narodi«, je spet postal jabolko spora med poljskimi oblastmi in židovskimi predstavniki, saj slednji menijo, da so Poljaki »pokristjanili« spominsko slovesnost ob petdeseti obletnici osvoboditve, kar naj bi bil dokaz, da je na Poljskem antisemitizem še vedno močno zakoreninjen. Evropske židovske organizacije in izraelska država so zato pripravile ločeno, židovsko spominsko svečanost, ki se je predstavniki poljskih oblasti niso udeležili.

Od 2000 Slovencev jih je preživel 25

Vse, ki so bili sposobni za pot, so Nemci v zadnjih dneh razdelili v velike skupine in jih poslali v druga koncentracijska taborišča na zahodu, da jih sovjetska vojska ne bi mogla osvoboditi. Jetniki so več dni hodili v snegu in mrazu, za njimi pa je na poti ostajalo na tisoče trupel, ki so podlegli utrujenosti ali padli pod krogli. Bolniki, ki so ostali v Auschwitzu, so na pragu svobode preživljali najtežje trenutke. Ostali so brez oskrbe, prepuščeni na milost in nemilost sadističnemu izživljanju esesovskih vojakov. 27. januarja 1945 so enote Rdeče armade pod poveljstvom maršala Konjeva odprle vrata Auschwitzu in našle 7000 sestradanih jetnikov, ki so jih Nemci ob begu pustili za seboj. Med tedaj osvobojenimi interniranci je bilo 23 Slovencev in dva Slovenca.

naših srcih!

Nemška cerkev priznava sokrivdo

»Tudi protižidovska naravnost v Cerкви je povzročila, da se kristjani v tretjem rajhu niso v zažostni meri upirali antisemitizmu. Katoličani so pogosto zatajili in povzročili krivico. Tisti, ki so Židom pomagali tudi za ceno svojega življenja, so največkrat ostali sami.

Antisemitizem je greh proti Bogu in človeštvu. Kjer se protižidovstvo pojavlja, obstaja obveza za javni odpor. Škofi prosijo židovski narod, da prisluhne tem besedam spreobrnitve in volje za obnovo«, so v izjavi ob 50-letnici Auschwitza zapisali škofje nemške katoliške Cerkve.

Predstavniki Osrednjega sveta nemških Židov pa so v sporočilu, namenjenemu nemški in mednarodni javnosti zapisali: »Vsi smo moralno dolžni, da se upremo nečlovečnosti. Privrženost demokratičnim in človekoljubnim načelom je pogoj za svobodno družbo. Veseli smo, ker so krščanske cerkve priznale, da so soodgovorne za nacistični genocid nad Židi, saj so stoletja razpihovale protižidovsko sovraštvo.«

plinskih komor in jih sežigale. Krematorij je deloval noč in dan.

Poleti l. 1944 so se v Normandiji izkrcale zavezniške sile, z vzhoda pa je prodirala sovjetska Rdeča armada. V vzhodni Poljski je že osvobodila koncentracijsko taborišče Majdanek. V novembru in decembru so na povelje Himmlerja demontirali plinske komore, ustavili peči krematorijev in jih pozneje razstrelili. Hoteli so zabrisati sledi svojega zločinskega početja. Jetniki so morali krematorije polniti s človeškim pepelom, jih prekriti z zemljo in jih ozeleniti.

17. januarja 1945 je komanda opravila zadnji apel. Jetnik Maurice Goldstein se podrobno spominja, da je bilo tistega dne v glavnih in pomožnih taboriščih 67.012 taboriščnikov. Prišlo je povelje za umik. Jetnike so z ozirom na telesno in zdravstveno stanje razvrstili na tri liste – tiste, ki naj bi zmogli pot 50 km, jetnike, ki bi zmogli pot 3 km do postaje, in take, ki bi jih bilo treba prepeljati. Prva skupina je krenila na pot. V mrazu se je vila kolona premrlih, onemoglih, napol bosih jetnikov. Mnogi so padali, kar je pomenilo kroglo. Jetnik Gordon je na kilometer poti naštel 25 mrtvih: »Naša pot je bila tlakovana s trupli.«

V glavnih taboriščih Auschwitz in Birkenau je ostalo 6 do 7 tisoč taboriščnikov – najbolj bolnih med bolnimi, najbolj ubogih med ubogimi, izčrpanih, shujšanih, kost in koža ...

Kljub temu pa trpljenja še ni bilo konec. SS in pripadniki OT (Bau-Organisation Tod) so nadalje odstranjevali sledove, jetnike, ki bi lahko bili žive priče, pa pobijali.

26. januarja je komanda SS razstrelila zadnje peči krematorija v taborišču Auschwitz-Birkenau, še na dan osvoboditve pa so esesovci v pomožnem taborišču Fürstengrube vrgli v bolniško barako granate, preživele bolnike pa postrelili. Končno so prišli Rusi. Okostnjaki so jih z onemoglimi telesi in izsušenimi ter udrtimi očmi nemo pozdravljali ...

Pripravil Jože Rovšek

Slovenski predsednik Kučan:

»Auschwitz, v katerem so trpeli in umirali tudi Slovenci in slovenski Židje, je poziv proti nasilju, ubijanju in vojni. Nauke iz druge vojne moramo stalno ponavljati in se vselej znova upirati samodrštvi in cinizmu uničevanja človeških življenj. Danes žal znova obstaja nevarnost, da se iskra vojne, ki lahko zagori kjerkoli na naši celini, razgori v vseevropski vojni požar. Lahko se zgodi, da bodo čez petdeset let novi rodovi evropskih državljanov znova obžalovali preteklost, ki je naša sedanjost, in nato pozivali k miru, spoštovanju človeških pravic in pravičnosti. Spomin na tragične izkušnje Auschwitza terja premislek o našem sedanjem razvoju. Odgovornost za to je skupna.«

NAPAD NA ŽRTVE NACISTIČNEGA NASILJA

Spomenik pri Sv. Ani na Ljubelju oskrunjen

Ko besede, da so žalne spominske slovesnosti v nacistični tovarni smrti Auschwitz ob petdesetletnici njene osvoboditve namenjene tudi tistim, ki še (ali že spet) zanikajo grozote nacistične strahovlade, še niso prav izzvenele, so pristaši rjave ideologije gnusno dvignili glavo. Pokazali so, da so še kako živi in prisotni in da je Auschwitz zanje samo dokaz veličine nacistične ideologije, njene žrtve pa kot takrat samo izvržek človeštva, pripadniki manjvrednih ras, ki jih lahko brez kazni in kesanja po mili volji zlorabljaš in pobijaš.

Za objekt tega dokazovanja so si v dneh spomina osvoboditve Auschwitza izbrali spo-

sa. Očitno so hoteli napisati še taboriščni moto »Arbeit macht frei«, vendar so prišli samo do Arbeit, potem pa jim je ali zmanjkalo spreja ali pa jih je nekdo zmotil.

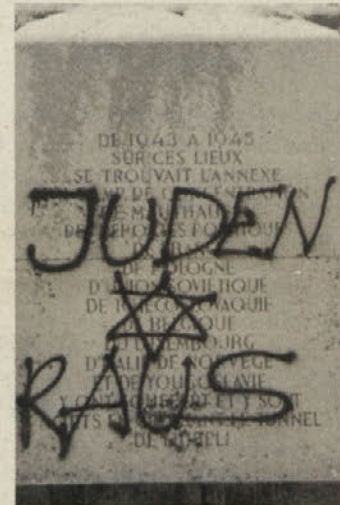
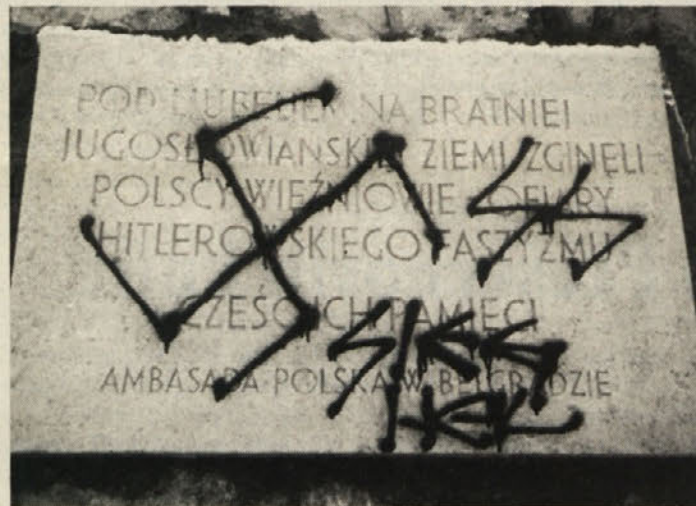
Brezobzirno dejanje je v soboto sredi opoldneva opazil Lado S. in takoj obvestil policijo, ki sedaj zadevo preiskuje.

Za storilci manjka vsaka sled. Marsikaj kaže na to, da so to bili ideološki turisti iz Avstrije, dejanje pa bi lahko izvedli tudi njihovi slovenski somišljeniki.

Taborišče na Ljubelju

Po nalogu Reichsführerja SS Heinricha Himmlerja je bila l. 1943 najprej na južni, potem pa tudi na severni strani Ljubelja ustanovljena podružnica koncentracijskega taborišča Mauthausen. Od 3. junija 1943 do 7. maja 1945, torej dobri dve leti, so taboriščniki

iz devetih držav kot sužnji morali kopati ljubeljski predor. Večina političnih internirancev je bilo Francozov, ostali so bili Rusi, Poljaki, Italijani, Nizozemci, Belgijci, Jugoslovani, Čehi in Slovaki, Luksemburžani in Norvežani. S prvim vlakom jih je prišlo 430. Največ, 1300, jih je bilo v taborišču ob koncu julija 1944. Kopali so 1542 metrov dolj predor skozi Ljubelj, in sicer z južne in severne strani. Od 29 poskusov bega jih je bilo uspešnih 22, najbolj znan pa je beg ruskih oficirjev leta 1944. V provizoričnem krematoriju so sežgali okrog 40 trupel, taboriščni zdravnik pa je bil že pokojni vojni zločinec dr. Ramsauer iz Celovca.

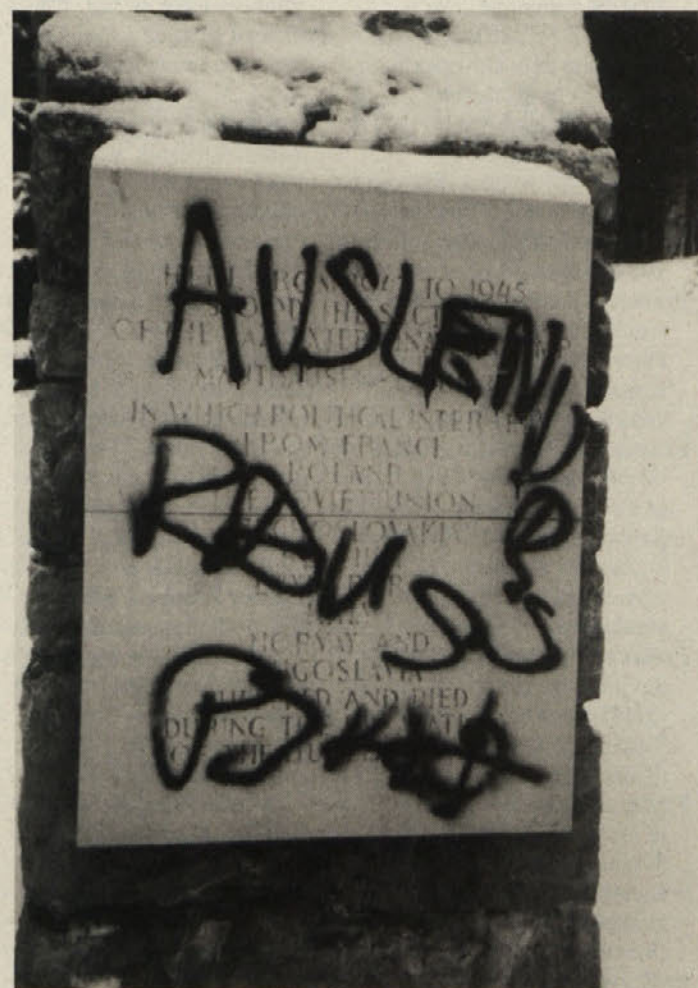
Besedilo:
Franc Wakounig
Foto: Lado S.

menik pri Sv. Ani na Ljubelju, kjer je v letih od 1943 do 1945 stala uničevalna podružnica kacetna Mauthausen. Spomenik žrtvam tega taborišča, katerega drugi del je stal na avstrijski strani, so postavili l. 1954 po načrtih arhitekta Borisa Kobeta in doslej še nikoli ni bil oskrunjen.

Doslej neznani storilci so v noči s petka, 27. januarja, na soboto, 28. januarja 1995, z napisi in parolami nacistične vsebine pomazali vseh devet tabel na spomeniku ter tablo na drugi strani ceste pri vходу na površino, kjer so stale barake kacetnikov mauthausenske podružnice.

Nacistične parole

Slovenski vestnik razpolaga s popolno fotodokumentacijo storjene skrunitve. Zlikovci so s črnim sprejem na table narisali in napisali sledeča sporočila: kljukasti križi, White Power (po slovensko: bela sila, sinonim za arijce), Sieg Heil, Rudolf Hess war heare, Dachau Schize, Juden raus z Davido zvezdo, Auslander rauss, NSDAP A. Hitler in rune ese-

NA SONČNIH RADIŠAH

Koncert in razstava

Prosvetaši na Radišah so za svoje občinstvo pripravili zares privlačen večer. V kulturnem domu so z razstavo predstavili delo umetnika Gottfrieda Loiskandla, ki si je Koroško izbral za svojo drugo domovino – ni čudno, saj je njegova žena Zorka Loiskandl-Weiss, ki jo vsi dobro poznamo, naše gore list.

Gottfried Loiskandl je študiral kiparstvo na Dunaju pri prof. Fritzu Wotrubi, zdaj pa živi kot svobodni kipar in slikar. Zanimivo je bilo opazovati razstavljene študije za skulpture, saj šele tako lahko opaziš, da niti najmanjša guba, zavoj, skratka oblika, ni slučajna. Vse je rezultat dobrega premisleka.

Gottfried Loiskandl, perfekcionista v oblikovanju, je navdušil sovaščane z izbranimi objekti, v ozadju pa je razstavil risbe študij zanje. Njegova dela so sad trdega dela, kjer slučajnost nima mesta.

Po odprtju razstave pa je Radišanom zapel in zaigral na kitaro slovenski kantavtor Adi Smolar, ki ga na Koroškem poznajo bolje samo »insiderji«, kar pa se bo zagotovo spremenilo. Smolar, Korošec z one strani meje, je v Sloveniji že pravi hit in upamo, da se bo kmalu spet pojavil pri nas! S. W.

PREDSTAVITEV NA DUNAJU

Karantansko poletje '95

Tradicionalni koroški poletni kulturni festival »Karantansko poletje« (Carinthischer Sommer), ki bo letos potekal od 5. julija do 27. avgusta, bo tudi tokrat nudil obilico glasbenih viškov – od glasbenega teatra, instrumentalnih izletov v svet opere, koncertov klasične in novodobne glasbe vse do sporeda prireditev, ki se v spominskem letu 1995 nanašajo na konec druge svetovne vojne pred 50 leti.

Otvoritev festivala v osojski samostanski cerkvi bosta z Beethovnovimi in Šostakovičevimi deli izvedla znana interpretata Heinrich Schiff (violončelo) in Elizabeta Leonskaja (klavir), poprej pa bodo zvonovi samostanske cerkve vključeni v nastop španskega umetnika Liorenca Barberja in njegove edinstvene »mirovne zvonove«. Praški simfoniki pa bodo oblikovali otvoritveni koncert v Beljaku (7. julija) z deli Smetane in Dvoraka ter novo odkritim koncertom za klavir z dvojno zasedbo in orkester Carla Czernyja.

V okviru programskega težišča »Mala scena« bodo julija v izboru raznovrstnih tekstov in misli na sporedu »umetniška potovanja po plitvinah človeške duše« (programska napoved), program z otroškimi pričevanji iz časovnega obdobja 1933-45,

otroški balet s pacifističnim poudarkom. Eden izmed viškov »Karantanskega poletja« bo prav gotovo gostovanje Varšavske komorne opere z Mozartovima delima »Le noce di Figaro« in »Zaide« (2. in 3. avgusta). Varšavska komorna opera je edini oder na svetu, ki ima v repertoarju vseh 24 Mozartovih oper, pred dvema letoma pa je na festivalu že gostovala s predstavama »Idomeneo« in »Don Giovanni«. Pod geslom »Opera pozdravlja!« bo koroški poletni kulturni festival v avgustu v zvezi s popularnimi opernimi temami nudil tudi izbor klavirskih parafraz, harmoničnih glasbenih skladb in virtuozne instrumentalne glasbe (nastopajo mdr.: pianista Boris Bloch in Cyprien Katsaris, Amsterdam guitar trio, Dunajski virtuozji).

Poleg Praških simfonikov bodo pri nastopih velikih in komornih orkestrrov v »Karantanskem poletju« sodelovali tudi Slovenska filharmonija (pod vodstvom Marie-Jeanne Dufour) z »Galo mladih virtuozov« iz glasbenega mesta Beljak, milanski komorni orkester »Archi della Scala«, Straußov festivalni orkester, Moskovski simfoniki, Narodni simfonični orkester iz Litve, Ansambel s trobentami in tolkali milanske

Scale, I solisti Veneti in Solistes Européens Luxembourg. Člani ansambla Ludwigsburškega festivala, Virtuosi di Praga in Praški komorni zbor bodo skupno oblikovali vojni spominski program s filmsko glasbo Spielbergovega filma »Schindlerjev seznam« in Mozartovim rekvijemom, Wolf Biermann pa z glasbo iz Katzenelsonovega »Velikega speva o iztrebljenem judovskem ljudstvu« (9. avgusta).

K tradicionalnim viškom »Karantanskega poletja« kajpada štejejo sakralni sporedi v osrčju festivalskih prizorišč – v samostanski cerkvi v Osojah. Tokrat so vabljeni vokalni ansambel za starorusko glasbo »Sirin« iz Moskve (pravoslavne pesmi) in ameriški basbariton Simon Estes (spirituali), italijanska sopranistka Mara Zampieri in tenor Nikolaj Gedda (z ruskimi liturgičnimi pesmimi). Na tematskem sporedu pa bodo tudi »Schubertovi dnevi« (mdr. oratorij »Lazarus«) in poseben spored o avstrijskem komponistu Gustavu Mahlerju, ki ga bodo Avstrijski komorni simfoniki in Komorni orkester Slovenicum iz Ljubljane (tu je Mahler deloval kot kapelnik) predstavili v treh različnih odtenkih njegovega ustvarjanja.

Igor Schellander

OB KULTURNEM PRAZNIKU

Razstava Prešernovih knjig

v Slovenski študijski knjižnici v Mladinskem domu v Celovcu Mikschallee 4

Prešeren France – Zbrano delo. – Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1965-1966. – 2 zv. (361, 376 str.). – (Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev)

Prešeren France – Delo Franceta Prešerna [pripravila] Avgust Pirjevec in Joža Glonar. – Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1959. – XI, 286 str.

Prešeren France – Gedichte: Auswahl und Nachwort von Peter Gerlinghoff. – Kaiserdamm: Neue Wege GmbH, 1978. – 96 str.

France Prešeren v prevodih. – Ljubljana: Društvo slovenskih književnih prevajalcev, 1985. – 310 str. – (Zbornik Društva slovenskih književnih prevajalcev; 8/9)

Prešeren France – Krst pri Savici. – [1. izd.]. – Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1991. – 63 str. – (Zbirka Klasje)

Prešeren France – Pesnitve in pisma. – [3. ponat. dvojnega zvezka]. – V Ljubljani: Mladinska knjiga, 1987. – 373 str. – (Kondor: zv. 25 in 35)

Prešeren France – Poems. –

London: John Calder, 1969. – 81 str.

Prešeren France – Poezije Doktorja Franceta Prešerna: z dodatkom. – [11. izd.]. – V Ljubljani: Cankarjeva založba, 1986. – 249 str.

Prešeren France – Poezije Doktorja Franceta Prešerna: Auswahl deutscher Übersetzungen. – München: Rudolf Trofenik Verlag, 1987. – 239 str.

Prešeren France – Prešernova Zdravljica. – [Faksimile izdaja iz leta 1944]. – [Lj.]: Borec, 1988. – [27] f.

Prešeren France – Prešernovi nemški soneti. – V Ljubljani: samozaložba, 1946. – 19 str.

Prešeren France – Pusti pevcu peti [Zvočni posnetek]. – Ljubljana: Prešernova družba, [1989]. – 1 zvočna kasetna

Prešeren France – Sonetni venec: Sonettenkranz. – [2. Aufl.]. – Celovec: Mohorjeva založba, 1989. – [37] str.

Prešeren France – Sonette des Unglücks. – [Miniaturausgabe]. – Ljubljana: Cankarjeva založba, 1983. – [39] str.

Prešeren France – V tujem jeziku napisal sem knjige: Prešernove nemške pesmi. – V Ljubljani: Cankarjeva založba, 1989. – 73 str. –

(Zbirka Bela krizantema)

Prešeren France – Kerst per Savizi: povest v versih. – Ljubljana: [s.n.], 1987. – 34 str.

Prešeren v upodobitvah [uvodne misli in pojasnila] Janez Mušič. – Ljubljana: Mladika, 1993. – 72 str.: barvne ilustr. – (Zbirka Trepetlika)

Grafenauer Niko – Album slovenskih pesnikov in pisateljev. – Ljubljana: Mladinska knjiga, 1983. – 68 str.: ilustr.

Bulovec Štefka – Prešernova bibliografija. – Maribor: Obzorja, 1975. – 759 str.

Kos Janko – Prešeren in njegova doba: študije. – Koper: Lipa, 1991. – 246 str.

Kos Janko – neznani Prešeren. – Ljubljana: Cankarjeva založba, 1994. – 117 str.

Mušič Janez – Sodobniki o pesniku dr. Francetu Prešernu. – Ljubljana: Borec, 1989. – 335 str.: ilustr.

Prešernov muzej v Kranju. – V Mariboru: Obzorja, 1974. – 30 str.: ilustr. – (Kulturni in naravni spomeniki Slovenije; 38)

KNJIŽNICA JE ODPRTA: v ponedeljek in torek od 10. do 18. ure in v sredo, četrtek in petek od 8. do 16. ure. Veselimo se vašega obiska!

ZALOŽBA DRAVA IN GAV

Literarno branje pri Joklnu

Literatura je v prostore Kulturnega društva pri Joklnu privlačila veliko število poslušalcev. Iz svojih del so brali Manfred Moser, Christiane Janach, Cvetka Lipuš, Gustav Januš, Maja Haderlap, Janko Messner, Arnulf Ploeder in Ingram Hartinger.

Prireditelja večera dr. Helga Mračnikar (založba Drava) in Gösta Maier (Grazer Autorenversammlung) sta dokazala, da so lahko tudi taki klasični večeri,

kot je literarno branje, zelo privlačni za občinstvo.

Prireditelj je bila prispevek k letu tolerance in tudi dela avtorjev so bila bolj ali manj uravnana na temo strpnosti. Avtorji so se lotevali problema na različne načine, od lirično razmišljajočih tonov do sarkastičnih, ironičnih in tudi enostavno komičnih ugotovitev.

Le eden od avtorjev pa je malce preveč »potegnil« ...

SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

Žive naj vsi narodi ... v Bilčovsu in Železni Kapli

Ta Prešernov poziv iz predzadnje kitice njegove znamenite Zdravljice so organizatorji izbrali za zelo posrečeno in kvalitetno prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku. Naslov pa je zelo ustrezal tudi izvajalski zasedbi, saj so prireditev izvedli pripadniki več narodov iz več držav.

Recital je znani dramski umetnik iz Ljubljane Polde Bibič, pela sta japonska sopranistka in članica opere v Fiencah Hiroko Nohara in naš znani glasbenik Gabriel Lipuš, v komornem godalnem ansamblu sta bila dva študenta Visoke glasbene šole na Dunaju iz Slovenije, in sicer Iris Trefalt (viola) in Niko Houška (čelo), violino I in violino II sta igrali Avstrijki Helga Pöscherstorfer in Barbara Puchegger, ansamblu se je pridružil naš znani flautist, študent na Mozarteumu v Salzburgu, Kristijan Filipič, za klavirjem pa je bil Japonec, profesor na dunajski Visoki glasbeni šoli

bambino lontano, nato pa v spremljavi godalnega ansambla še tri sola iz cikla Davide Davun. Veliko navdušenja je požel Gabriel Lipuš, najprej s pesmijo neapeljskega otroka Meine Wohnung ist ganz kaputt s socialnim poudarkom in nato še s slovenskimi samospeli v odlični priredbi in spremljavi pianista Mitsuishija.

Udeležba v Bilčovsu je bila vsaj zadovoljiva, upati pa je, da se bo prireditev »prijela« in pognala globoke korenine v vsakoletnih ponovitvah.

Tudi v Železni Kapli se je prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku začela z Prešernovo Zdravljico domačega mešanega pevskega zbora, uvodne misli ob prazniku pa je razpredel predsednik »Zarje« Jože Blajs. Dejal je, da med drugim slavimo praznik kulture tudi zato, »...ker se na horizon-

Godalni ansambel študentov na Visoki glasbeni šoli na Dunaju z japonsko sopranistko Hiroko Nohara

Jezik je duša

Janko Messner

Ponos na drugačnost in multikulturalnost

Ob uradno razglašeno multikulturalnost (SPZ) se spotika komentator NT 5. t. m. na 2. strani. Pa še prav ima, dokler se mu še zatika materin jezik:

Končno si je treba *uzavestiti*, da slovenščina ne šteje med svetovne jezike... Kot funkcionalnega komunikacijskega dejavnika ga ne bo držalo živega ne obmejno gospodarstvo ne celovške ljudske šole in ne kulturni stiki s Slovenijo in tudi multikulturalnost ne..., temveč samo *materinsko* govoreči... Na Koroškem... sta in bosta opornika narodne skupnosti zavednost in ponos na drugačnost. Če bi ta dva izginila, komu se bo še zdelo vredno, da se uči ... slovenščino za nakupovanje... v Sloveniji...

Namesto *uzavestiti si* (v zavest spraviti) v gornjem primeru zadošča manj skrotovičeni dozdajšnji z a v e d a t i s e, saj se vsakteri od nas zaveda, koliko nas je na svetu. – *Dejavniki* ni živo bitje, zato v tožilniku nima končnice »a«. – *ne bo držalo* se nanaša samo na edninsko »obmejno gospodarstvo«, v resnici pa navaja še ljudske šole v množini (mislim, da imamo samo dve?), kulturne stike v množini pa še multikulturalnost! – *materinsko* govoreči ljudje so taki, ki govorijo z materinskim čutom, skratka uvidevno, potrpežljivo, nežno, prijazno, usmiljeno, po nemško: die mütterlich sprechen! – *Ta dva* pomeni dva otroka, dva fanta, dva moška, skratka dva človeka, tu pa gre za dva pojma – za zavednost in ponos na drugačnost. Pravilno bi moral zapisati t o d v o j e ! Iz nečednega podredja *Komu se bo zdelo vredno, da se uči...* bi moral narediti en sam stavek – brez »da«! – v r e d n o u č i t i.

Korigiran bi se ta odstavek glasil morda takole: Končno se je treba z a v e d a t i (je treba upoštevati) ... Kot komunikacijski dejavniki ('funkcionalen' in 'faktor' je pleonazem) ga ne bojo o h r a n i l i ž i v e g a n e ... ne ... ne ... pa tudi multikulturalnost ne ..., temveč samo m a t e r i n i n o č e t o v j e z i k (materinščino in očetovščino govoreči ...) Če bi t o d v o j e izginilo, komu se bo še zdelo vredno u č i t i s e slovenščino.

Toliko o jezikovnih spodrseljajih. Idejno-vsebinsko pa je komentar v celoti zamegljen odsev zamegljenega kulturnopolitičnega verbalizma, prerekanja brez razlage vsebine pojmov. Predlagam obojimo: poldnevni simpozij o PONOSU NA DRUGAČNOST in O MULTIKULTURNOSTI. Rad bom sodeloval, če me oboji povabijo, NSKS in ZSO.

Junji Mitsuishi. Mednarodni sestav ter visoka kvaliteta izvajalcev je dala programu primeren šarm in dokajšnjo pestrost. Posebej pa ob njem velja omeniti pianista Mitsuishija, ki je izvajal svoje skladbe, predvsem pa je še navdušil s svojimi priredbami spremljave slovenskih samospelov.

Prireditev je začel domači moški pevski zbor »Bilke« s precej zahtevno Premrlovo uglasbitvijo Prešernove Zdravljice, nato pa je tajnik Slovenske prosvetne zveze dr. Janko Malle spregovoril o pomenu slovenskega kulturnega praznika, ki je pri Slovencih prava posebnost, kar potrjuje odločilen pomen kulture v narodovi

zgodovini in njegovem hrepenjenju po neodvisnosti in enakopravnosti. Slovenci nismo imeli velikih vojščakov, dolga stoletja smo se bojevali za interese drugih, svojo narodno bit in identiteto pa smo ohranjali s kulturo, zato tudi ni čudno, da so kulturne mitinge ob obletnicah Prešernove smrti pripravljali že v enotah narodnoosvobodilne vojske.

Polde Bibič je recital tri značilne Prešernove pesmi: Slovo od mladosti, Turjaško Rozamundo in pa Sveti Senan. Njegova interpretacija je močno pritegnila poslušalstvo.

Sopranistka Hiroko Nohara je ob spremljavi pianista najprej zapela Carluccijevo Da un

tu političnega in družbenega življenja spet pojavljajo preteči oblaki, ki ne obetajo nič dobrega. Vojne za nadoblast, etnično čiščenje so že pred našimi vrati.« Politično izigravanje v škodo manjšinske skupnosti pa je vse pogostejše tudi pri nas.

»Čas je, da se vsi, ki dobro v srcu mislimo, zbratimo in uredimo vizijo, ki jo je Prešeren pred poldrugim stoletjem izrazil na tako enostaven, a vendar na do kraja veljaven način. To pa nam bo uspelo samo na kulturnem način.«

Kulturni program z umetniško zasedbo je bil enak kot prejšnji dan v Bilčovsu, dodatno pa je nastopila mlada domača recitatorska skupina, ki jo vodi Polde Zunder.

Jože Rovšek

KULTURNI PRAZNIK NA DUNAJU

Renesansa Prešernove besede

Edinost, sreča, sprava k nam naj nazaj se vrnejo! – začnjenja slovenski mojster poezije četrto kitico Zdravljice. Apel, ki ga je pesnik zapisal malo pred svojo smrtjo, ostaja aktualen danes, verjetno tudi jutri. Pomemben ne le za Slovence, temveč za vse človeštvo tega sveta, ki nikakor ne najde poti iz labirinta vojn in sovraštva. Tu in tam posije kak sončni žarek, ki pa ne more presijati katastrof na vojnih območjih; ni še videti konca prvemu sporu, že vzplamti sovražni ogenj na drugem koncu ...

»Renesansa Prešernove besede« je naslov letošnje praznične prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku, ki jo pripravlja Slovensko kulturno društvo Ivan Cankar na Dunaju. Tokrat v znamenju Prešerna, pa ne čisto slučajno: letos bo minilo 195 let od njegovega rojstva.

Dunajčanom se 8. februarja v palači Ferstel obeta enkratno

prazničen večer slovenske kulture – v širšem pomenu besede. Kulturni večer se prične s sprejemom ob 19. uri. Prihod je torej individualen vse do 17.45. Obiskovalci se bodo lahko udeležili degustacije vrhunskih slovenskih vin, ki jo je omogočila Poslovna skupnost za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije. V sosednjih dvoranah bo na ogled film o Sloveniji in razstava slovenske sodobne arhitekture, delo DESSE, Ljubljana. Osrednji del večera predstavlja koncert, ki ga bodo izvedli ugledni slovenski umetniki. Koncert bo odprla z ljudskim plesom Akademski folklorna skupina »France Marolt«. Skozi čitalniško obdobje nas bosta popeljala tenorist Marjan Terček in pianist Andrej Jarc. Osrednji del koncerta – romantika – bo posvečen Prešernu, Polde Bibič in Veronika Drolc bosta recitala njegovo poezijo. Za glasbeno ozadje bo poskrbel koncertni

trio, katerega člani so Vladimir Horvat (mandolina, ustna harmonika), Igor Saje (kitara) in Bronislava Prinčič (harfa). Izvajali bodo evropsko glasbo iz romantičnega obdobja. Koncert bo zaključil Slovenski kvintet trobil, ki bo z glasbo 20. stoletja razvedril občinstvo, preden se bomo podali na cocktail s slovenskimi narodnimi specialitetami.

Letos bomo prvič praznovali v palači Palais Ferstel (Dunaj 1, Freyung 2), v eni od najlepših dunajskih dvoran, katere si brez pomoči Zavarovalniške hiše »Slovenica«, Save Kranj, Casina Austria, ministrstva za kulturo R Slovenije ter drugih številnih slovenskih in avstrijskih podjetij in organizacij ne bi mogli privoščiti.

Z njihovo pomočjo bomo mogli zaužiti delček slovenske kulture, našim someščanom pa pokazali, da imamo bogato preteklost in ustvarjalno sedanost.

B. G.

PRIREDITVE

PETEK, 3. 2.

- BOROVLE, na Glavnem trgu – občina Borovlje
14.30 Kmečki trg; prodaja kmečkih pridelkov
ŠENTJAKOB, v farnem domu – SPD »Rož«
20.00 Koncert Janeza Gregoriča – kitara, izvaja skladbe od baroka do danes

SOBOTA, 4. 2.

- ROŽEK, v galeriji Šikoronja
19.00 Odprtje razstave Zdenka Huzjana (Odprto do 26. 2.); iz Huzjanove pesniške zbirke bere Ivana Kampuš, uvodne besede konzul Milan Jazbec
TINJE, v domu
19.30 Koncert; Waltraud Mucher – alt, Johannes Mucher – tenor, Karl Ernst Hoffmann – klavir
BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD »Borovlje«
20.00 »Naše korenine«, premiera, priredba in režija Bogomir Veras, nastopa domača igralska skupina
ROŽEK, v gostilni Woschitz na Muti – KD »Peter Markovič«
20.00 E. Kishon: Poročni list; gostuje gledališka skupina iz Sel
HODIŠE, pri Svetiju na Plešerki – SPD »Zvezda«
20.00 Hodiški ples, igra sekstet Šibovnik, sodelujejo Hodiški oktet, Familiengesang Ruppig-Samonig. Srečolov.
ŠENTPRIMOŽ, v kulturnem domu – SPD »Danica«
20.00 23. ples »Danice«, igra ansambel »Alpe-Adria sekstet«. Bogat srečolov.

NEDELJA, 5. 2.

- SVEČE, na pokopališču – ZKP
11.00 Spominska svečanost
ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD Šmihel
11.00 Premiera lutkovne igre »Slonček Leopold« (Miha Mazzini)
BILČOVŠ, pri Miklavžu – SPD »Bilka«
14.30 E. Kishon: Poročni list; gostuje gled. skupina iz Sel
BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD »Borovlje«
17.00 »Naše korenine«, ponovitev, priredba in režija Bogomir Veras, nastopa domača igralska skupina

PONEDELJEK, 6. 2.

- CELOVEC, v Evropski hiši, Reitschulgasse 4
19.00 Predstavitel videofilma »Dialekt unter der Vertatscha. Mühlen und Sägen«; dokumentacija je pripravila dr. Herta Laussegger. Sledi predavanje Stanislava Hafnerja (Uni Gradec) »Geschichte der slowenischen Dialektforschung in Kärnten«

SREDA, 8. 2.

- CELOVEC, v teatru ORF – SPZ, KKZ
19.30 Osrednja prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku; sodeluje ansambel »Drava« iz Borovelj, slavnostni govornik Miroslav Košuta

ČETRTEK, 9. 2.

- TINJE, v Domu
19.30 Zgodnja in visoka renesansa, barok v Italiji

PETEK, 10. 2.

- ŠMARJETA v Rožu, v farni dvorani
14.30 E. Kishon: Poročni list; nastopa gled. skupina iz Sel
ŠENTPETER pri Šentjakobu, v Zavodu šolskih sester
19.30 E. Kishon: Poročni list; gostuje gledališka skupina KPD »Planina« iz Sel

SOBOTA, 11. 2.

- VELIKOVEC, v gospodinjski šoli v Šentrupertu – PD »Lipa«
19.30 J. Nestroy: »Lumpacivagabund«, priredba teksta in režija Marijan Hinteregger, gostuje gled. skupina SPD »Šentjanž«
ŽITARA VAS, v ljudski šoli – SPD »Trta«
19.30 E. Kishon: Poročni list; režija Franci Končan; gostuje gled. skupina KPD »Planina« iz Sel

SOBOTA, 11. 2.

- TINJE, v Domu
19.30 Kaj pomenijo sanje? – Ob 100-letnici psihoanalitične razlage sanj, predava dr. Hans Lobner z Dunaja

TOREK, 14. 2.

- TINJE, v Domu
18.30 Odprtje razstave fotografij Ivana Klariča

- TINJE, v Domu
19.30 Tone Pavček: Dolenjska s svojim središčem Novim mestom, vodi Horst Ogris, ORF

PETEK, 17. 2.

- ŠENTJAKOB, v farnem domu – SPD »Rož«
20.00 Johann Nestroy: Lumpacivagabund; režija Marijan Hinteregger; gostuje igralska skupina SPD Šentjanž

NEDELJA, 19. 2.

- SELE, v farnem domu – KPD »Planina«
14.30 C. Goldoni: Sluga dveh gospodov; nastopa gledališka skupina SPD »Gorjanci« iz Kotmare vasi

RAZSTAVE

TINJE

Dom v Tinjah – Razstava umetniških fotografij Jureta Kocbeka in Marjana Paternostra »Svetloba in senca«

SEMISLAVČE

Galerija Rožek Šikoronja – Odprtje razstave Zdenka Huzjana v soboto, 4. 2. ob 19.00 (do 26. 2.)

CELOVEC

Galerija Slama, Benediktinerpl. 3, – »kleinformate«; razstavljajo Rudi Benetik, Caroline, Sylvia Kummer, Susanne Popelka, Sabine Straub
Bau Holding Kunstforum, Villacherstr. 8/II – Uwe Bressniks Kuckucksei und Malerei, Wolfgang Bender, Reinhard Blum, Heiko Bressnik, Uwe Bressnik, Engelbert Erben, Ilse Haider, Mario Reis, Rudi Stanzel, Christian Stock, Andrea Pesendorfer (do 4. 2.)
Mohorjeva knjigarna – razstava fotografij »Planine v sliki«

Opozorilo

Opozarjamo Vas na razpis delovnega mesta za maturanta ali maturantko z dobrim znanjem slovenščine na okrajnem glavarstvu Velikovec.

Razpis je objavljen v deželni časopisni številki 4 z dne 26. januarja 1995 (Kärntner Landeszeitung številki 4, stran 2).

Obrazec za sprejem v službo dobite pri portirju glavnega poslopija deželne vlade, Arnulfplatz 1, v Celovcu, ali pa na okrajnem glavarstvu Velikovec.

SPD »BOROVLE«

vabi na premiero igre
NAŠE KORENINE

v soboto, 4. 2. 1995 ob 20.00, ponovitev v nedeljo, 5. 2. 1995 ob 17.00, v kulturnem domu pri Cingelcu na Trati
Priredba teksta in režija Bogomir Veras
glasba Roman Verdel

Dvojezična zvezna trgovska akademija – šola z evropskim izobraževalnim profilom

Šola nudi, kot druge trgovske akademije, solidno gospodarsko in splošno izobrazbo.

Značilnosti Dvojezične zvezne trgovske akademije:

- bilingvalni pouk (nemščina, slovenščina)
 - pouk tujih jezikov (angleščina, italijanščina)
 - mednarodna šolska partnerstva
 - stiki s šolami in podjetji v prostoru Alpe-Jadran
- Najboljša izobrazba za menedžerje z znanjem slovenščine – strokovnjaki za evropske države s slovanskimi jeziki
Po petih letih izobraževanja šola omogoča: maturo, pravico do študija, obratne usposobljenosti.
Sprejemni pogoji: zaključek 4. razreda glavne šole ali gimnazije, uspešen zaključek sprejemnega izpita.
Prijave: od 20. 2. do 27. 2. 1995. Sprejemni izpit 6. 7. 1995. Prijavnice dobite v ravnateljstvu DZTAK, 9020 Celovec, Trg prof. Janežiča 1, tel 0463/38 24 00.

Maja Amrusch-Hoja, voditeljica šole

Vpisovanje v Višjo šolo za gospodarske poklice in v Gospodarsko šolo v Šentpetru

bo letos od 20. do 28. februarja.

Gospodinjska šola je smiselna alternativa k politehničnemu letniku. Poudarek: računalništvo, obdelava besedil, kuharstvo in strežba, gospodinjstvo, predelava tekstilij.

Višja šola za gospodarske poklice vodi v petih letih do mature in s tem odpre pot na Pedagoško akademijo in na vse univerze. Po uvedbi šolske avtonomije pa ima izobrazbena smer poseben poudarek na turizmu in gostinstvu.

Pogoji za sprejem: Uspešno zaključena 8. šolska stopnja na ljudski šoli, glavni šoli ali gimnaziji. Vsaj osnovno znanje obeh deželnih jezikov. Za Višjo šolo sprejemni izpit, ki bo v sredo, 5. julija 1995 na šoli.

Prijave so možne osebno v šolski pisarni, po pošti ali po telefonu. Tiskovine za prijavo so na voljo v šolski pisarni, ki je vsak dan odprta od 8. do 15. ure, v sobotah do 12. ure, ali pa pri poklicnem svetovalcu na vaši šoli. Izpolnjene prijavnice oddajte osebno ali pa jih pošljite na šolski naslov vsaj do 28. februarja 1995. Priložite originalno polletno šolsko obvestilo ali od ravnatelja potrjen prepis.

Naslov:

Višja šola za gospodarske poklice
Šentpeter 25, A-9184 Šentjakob
tel. 0 42 53 / 27 50, fax 27 50 15

Dr. Janko Zerzer, vodja šole

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 5. 2.

9:05 ORF 2

PONEDELJEK, 6. 2.

16:20 TV SLO 1

PREDVIDENA VSEBINA

- Nadzornik Franc Wiegele v pokoju: »Služba za dvojezično šolstvo mi je bila življenjska naloga!«
- Z ureditvijo dvojezičnega otroškega vrta pred desetimi leti se je v Škofičah začelo obdobje prizadevanj za medkulturno sožitje.
- Spodbudni začetki: tudi na Gurah so počastili slovenski kulturni praznik.
- »Naše korenine«: igralska skupina SPD »Borovlje« jih išče od »Krstja pri Savici« do ustoličevanja karantanskih knezov.
- »Jajce«: ob 5-letnem jubileju je otroška lutkovna skupina »Mi smo mi« v Celovcu prikazala leksikon živali, ki se izležejo iz jajc.
- Tudi po 35. prvenstvu selskih smučarjev ostaja bilanca nespremenjena: 35-krat je nastopil, a le enkrat zmagal ...

Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

- Četrtek, 2. 2.**
18.10 Rož – Podjuna – Zilja
- Petek, 3. 2.**
18.10 Kulturna obzorja
- Sobota, 4. 2.**
18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca
- Nedelja, 5. 2.**
6.30 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (Janko Krištof)
- 18.10 Dogodki in odmevi
- Ponedeljek, 6. 2.**
18.10 »Ob slovenskem kulturnem prazniku«
- Torek, 7. 2.**
18.10 Partnerski magazin: Bog dežja se je zjokal nad Amazonijo. Potopis M. Bogataja.
- Sreda, 8. 2.**
18.10 Društva se predstavljajo

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

OBČINSKA POLITIKA

Predlogi ZEL Vrba odklonjeni

Prepričana, da pravilna in ekološko utemeljena komunalna politika zahteva tudi primerno finančno podporo, je Zelena alternativa-Enotna lista (ZEL) Vrba izdelala in občinskemu svetu v pretres predložila svoj proračun za leto 1995. Ostale stranke in skupine v vrbljanskem občinskem svetu pa so njen proračun v celoti odklonile. Občinski odbornik ZEL Vrba Hanzi Dragaschnig je v razgovoru za SV proračun utemeljil takole:

- ta proračun upošteva potrebe in podpira zahteve in težišča podeželja in obrobni krajev;
- zdravo okolje bi moralo biti prav za Vrbo kot letovišni kraj tudi iz vidika zaposlovanja in delovnih mest izjemnega pomena. Zaradi slabe kakovosti zraka je Vrba že zgubila pridevek »zdravilišni kraj/ Kurort«, kar seveda slabi njen ugled;
- po predpisih zakona o kanalizaciji bojo tudi v Vrbi vsa gospodinjstva priključena na kanal. Za priključek enote (=100 m²) bojo občani morali odšteti 35.000 šilingov. Ker pa imajo povsod vsaj po 200 m² ali

dve enoti, je ZEL predlagala, da bi občina pomagala socialno šibkim občanom, ki priključka (vsaj 70.000 šilingov) ne morejo plačati;

■ ZEL je predlagala upoštevanje alternativnih in gradnje manjših čistilnih naprav. Hkrati je pozvala občino, naj podpira pridobivanje energije iz alternativnih virov. To so predvsem sončna energija, fotovoltika, uporaba domačih in obnavljajočih se energetskih virov, kot so to lesni rezanci in podobno;

■ stanovanjska stiska je prav na Vrbi vse hujša. Mlade ali socialno šibke družine stanovanj skoraj ne morejo več plačati. Zato je ZEL predlagala, naj bi občina skupno s krajevnimi bankami ustanovila poseben stanovanjski sklad za gradnjo poceni in dobrih stanovanj.

Vsi omenjeni predlogi so bili odklonjeni. A to frakciji ni vzele poguma. Dragaschnig je v tej zvezi opozoril prav na rastočo podporo, ki jo ZEL s svojo konstruktivno politiko v korist občanov uživa med občani.

Franc Wakounig

POVEZOVANJE MEST

Srečanje županov Celovca in obeh Goric

Na povabilo celovškega župana Leopolda Guggenbergerja so se preteklo soboto v celovškem rotovžu srečali najvišji politični predstavniki Celovca, Nove Gorice in Gorice, da se dogovorijo tako glede praznovanja 30-letnice partnerstva koroške prestolnice z obema pobratenima mestoma kot tudi glede novih pobud za tesnejše sodelovanje v prihodnje. Novo Gorico sta zastopala novi župan Črtomir Špacapan in referent za kulturo, šport in izobraževanje Štefan Krepše, Gorico pa župan Gaetano Valenti in kulturni asesor Antonio Devetak.

Po prisrčnem sprejemu in vpisu obeh županov v zlato knjigo mesta Celovec je stekla živahna razprava o možnostih skupnega praznovanja ter nadaljnega sodelovanja. Glede osrednje prireditve ob 30-letnici pobratena je bil načelno sprejet predlog Celovca, po katerem naj bi stekla glavna prireditev v obliki širšega srečanja ob tromeji Koroška-Slovenija Furlanija-Juljska krajina letos jeseni. Srečanje naj bi potekalo v sproščnem in odprtem vzdušju, udeležili pa bi se ga poleg političnih predstavnikov treh pobratenih mest tudi nameščenci treh mestnih uprav ter občani Celovca, Nove Gorice in Gorice.

Novogoriška delegacija je sogovornike seznanila tudi z drugimi načrti. Tako Nova Gorica načrtuje organizirati veliko športnih in kulturnih prireditev, poleg tega pa si želi tesnejšo povezavo s Celovcem tudi na gospodarskem področju – ne-

nazadnje iz vidika, da je Avstrija postala članica Evropske unije. Nova Gorica bo mdr. sodelovala na tradicionalnem Celovškem sejmu, predvideno pa je – skupaj s Celovcem in italijansko Gorico – vzpostaviti trdnjše vezi tudi med samimi občani in ne samo na ravni županov oz. komunalnih politikov.

meja na občinski ravni je vse-kakor tudi porok za sodelovanje vseh treh držav tako na političnem kot tudi na gospodarskem, kulturnem in ostalih področjih.

Novogoriški župan Črtomir Špacapan je tudi menil, da se bo prav na tej točki v prihodnosti oblikovala gospodarska

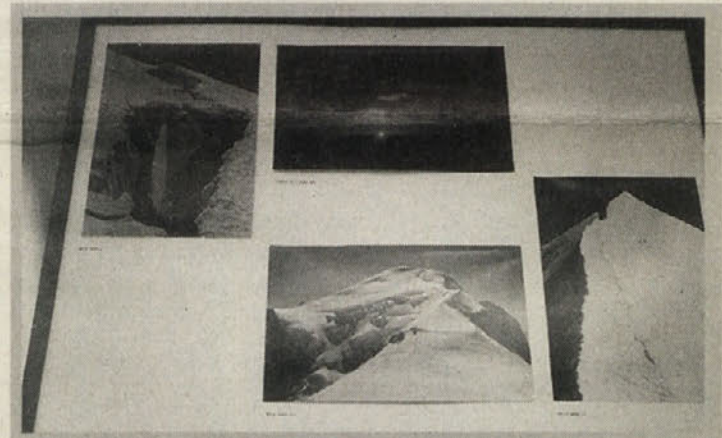
Župana Nove Gorice in Gorice, Črtomir Špacapan (desno) in Gaetano Valenti, sta se vpisala v zlato knjigo mesta Celovec. Desno celovški župan Leopold Guggenberger.

Predlog o srečanju na tromeji je novogoriški župan pozdravil in poudaril, da se je ta tromeja v zadnjem obdobju (skupna kandidatura za ZOI leta 2002) pokazala kot neko stišišče skupnih dejanj. »Upam, da se v Ljubljani, na Dunaju in v Rimu zavedajo pomembnosti takih partnerstev za krepitev sosedstva, kajti prijateljstvo preko

moč, h kateri bo prispevala tudi Slovenija, katere želja je, da se čimprej vključi v Evropo.

Dejstvo, da sta Nova Gorica in Gorica pobrateni s Celovcem, pa da lahko pozitivno vpliva tudi na reševanje napečnosti med Slovenijo in Italijo, je še poudaril novogoriški župan Črtomir Špacapan.

I. L.

Planine v sliki Prejšnji teden so v knjigarni Mohorjeve odprli tradicionalno razstavo »Planine v sliki«, na kateri so podelili tudi nagrade za najboljše fotografije, in sicer Mariji Spielner, Igorju Maherju in Jožku Igercu. Slike so na ogled še do 10. februarja. Podrobneje v prihodnji številki.

Slovenski vestnik čestita:

Gospodu **Blažu Krušicu** iz Trapesin za 70. rojstni dan; gospodu **Vanču Haninu** s Komlja za dvojni praznik; gospe **Loni Schellander** iz Šentjakeba za rojstni dan; gospe **Ursuli Ferra** iz Belovč pri Dobrli vasi za 57. rojstni dan; gospe **Katrci Markitz** iz Male vasi za rojstni dan; gospodu **Valentinu Žagarju** iz Večne vasi za rojstni dan; gospe **Julijani Lapusch** iz Šentjanža za rojstni dan; gospe **Mariji Müller** s Kota pri Miklavčevem za rojstni dan; gospe **Mariji Kelih** iz Sel za 90. rojstni dan; gospodu **Frančiju Osojniku st.** iz Lepe za 89. rojstni dan in god; gospodu **Frančiju Osojniku ml.** iz Lepene za 42. rojstni dan; gospe **Mariji Kuchling** iz Dobrove za 70. rojstni dan; **Pepiju Kelihu in Marjani Roblek** iz Podljubelja, ki bosta prihodnjo soboto stopila pred

poročni oltar obilo sreče in medsebojnega razumevanja; **Hildi in Hanziju Krischnigu** iz Šmarjete k srebrni poroki; **Katarini in Viktorju Marketzu-Radarjevima** iz Šentlipša k 40. letnici skupnega življenja; gospodu **Mirku Ogrisu ml.** iz Drabunaž za rojstni dan; gospe **Veroniki Kremser** iz Gornje vasi za 70. rojstni dan; gospe **Mariji Golavčnik** za 20. rojstni dan; gospe **Leji Blajer** iz Zgornjih Gorič pri Rožeku za 60. rojstni dan; gospodu **Antonu Aichholzerju -Falačniku** iz Smiklavža pri Hodišah za 65. rojstni dan in njegovi ženi **Hildi** za 61. rojstni dan; gospe **Ani Miklau** z Obirskega za 47. rojstni dan; gospodu **Pepeju Dobniku** z Doba pri Pliberku za 55. rojstni dan; gospodu **Joziju Mečini** z Gore pri Bilčovsu za rojstni dan.

INTERVJU ZORAN THALER

»Prizadeval si bom ... « (nadaljevanje s 3. strani)

sprejemati slovenskih TV-programov, kar je absurd. Pri tem gre v bistvu za tehnični problem v informacijski družbi, ker je zaradi goratosti potrebna postavitve pretvornikov. Gre za vprašanje jezika, ki ga želijo še nadalje marginalizirati, potiskati na obrobje družbe, ga izničevati in mu jemati veljavo s tem, da se ga potiskajo v zasebne kroge družine in tako naprej. Gre za problem predstavitve narodne skupnosti v javni sferi, najbolj izrazito pa seveda v reprezentativnih, predstavniških organih in tako naprej. Tudi demokratična avstrijska javnost se bo morala vse bolj zavedati, da so to neki minimalni standardi, kriteriji, po katerih se dejansko ocenjuje odnos do manjšine v modernem evropskem svetu.

V Avstriji nekatere organizacije in osebe državo silijo, da od Slovenije zahteva priznanje nemške manjšine. Kaj menite o tem?

Poudarjam, da sta možna dva pristopa: eden je uprt v preteklost in tvega, da obudi stare

strasti, stare rane, ki obstajajo na vseh straneh. Ponovno pa poudarjam, da imamo Slovenci veliko razlogov, da jih po teži in posledicah postavljamo nad ostale, čeprav te primerjave niso simpatične. Druga možnost pa je pogled v prihodnost. Zato se zavzemam, da se pri teh zadevah poslužimo civilizacijskih možnosti, da se ustanovijo skupne komisije in se v dialogu s strokovnjaki, ki se na to spoznajo in ki nimajo interesa manipulacije, preučijo odprta vprašanja. Taka komisija se že ukvarja z vprašanjem nemške manjšine v Sloveniji.

Odnosi z Zvezno republiko Jugoslavijo?

Glede ZRJ oz. Beograda v kratkem času ne pričakujem nobenih dramatičnih sprememb. Beograd bi moral spoznati, da blokiranje razprave o sukcesiji srednjeročno ne koristi niti njemu. In če bi v teh pogajanjih prišlo v Ženevi do določenih napredkov, bi laže steklo.

Medsebojno priznanje?

Te volje očitno na beograjski strani ni.

Ali glede sekretariata za Slovence po svetu in zamejce obstajajo razmišljanja, da bi bil čim bolj zunaj strankarskih domen?

Strankarstvo v zunanji politiki je nasploh zelo slaba zadeva, ker mora nacija govoriti čimbolj enoglasno. Podobno je tudi v odnosu do naših manjšin v zamejstvu. Slovenija, najsi bo to država ali stranke, se ne more obnašati tako, da bi solila pamet manjšinam v zamejstvu, kako se naj vedejo, kaj naj počnejo in kakšen je najboljši način njihovega organiziranja. V svojem delovanju bom deloval v smeri čim večje omejitve kakršnegakoli strankarskega pristopa v tem vprašanju in da do manjšin ustvarimo državnotovorni odnos.

Iz tega smem sklepati, da manjšino pojmuje kot subjekt?

Prav gotovo

Hvala za pogovor!

SMUČANJE

Tatjana in Birgit spet zmagali, uspešni tudi drugi Šentjanščani

Tatjana Zablatnik vse boljša

Na sobotni tekmi v slalomu za Industrijski Fischerjev pokal na Simonhöhe je Tatjana Zablatnik dosegla drugi najboljši rezultat dneva, Brigitte Esel, prav

tako smučarka ŠD Šentjanž, pa je bila pri šolarah II četrta. V nedeljo so se Šentjanščani udeležili spominske tekme za Wirnsbergerja na Katschbergu in dosegli odlične rezultate. Tatjana Zablatnik je bila prva, kar je njen letošnji najboljši uspeh, s tem se je na došednji lestvici Fischerjevega pokala prebila v splošni skupini na drugo mesto, v svoji skupini pa na tretje.

Birgit Filipič je na istem tekmovanju pri mladinkah II zmagala, v skupni razvrstitvi pa je bila tretja. Poleg tega pa je bil od Šentjanščanov tretji v svoji skupini še Markus Vouk.

Na tekmi na Simonhöhe v

nedeljo, ki je bila bolj poljudnega značaja, je Brigitte Esel zmagala kar trikrat, Andrea Kruschitz je bila dvakrat druga, Michael Sablatnik je enkrat zmagal, enkrat pa je bil tretji, Isabell Sablatnik se je izkazala s tretjim in četrtem, Jozi Partl pa z drugim in tretjim mestom v svoji starejši skupini.

Daniel Užnik je vozil FIS veleslalom v Schrunsu na Predarlskem in v zelo močni konkurenci v drugi vožnji zaostal le pol sekunde za zmagovalcem Salzbergerjem in si tako na lestvici popravil za deset točk. V tem času pa Daniel tekmuje kot gost na slovenskem FIS prvenstvu na Pohorju.

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

Končno v svojih prostorih

Ta ponedeljek so se za igralce SAK začele priprave na vigradni del prvenstva in v veselje vseh je dr. Ivan Ramšak svojim varovancem lahko razkazal nove prostore v Grabštanju. Prostor sicer še niso povsem urejeni, igralci pa se v njih že lahko preoblečejo in tudi opravijo trening.

Skoraj ne moreš verjeti svojim očem, ko vidiš, česa vsega sta zmožna idealizem in zagnanost v prvi vrsti dr. Ivana Ramšaka in Jožeta Fere, ki sta bila glavna pobudnika gradnje novih kabin v Grabštanju.

Prav tako pa je ta »grabštanjski čudež«, kakor ga mnogi imenujejo, tudi sad številnih prostovoljnih pomagačev in idealizma, ki so ga prijatelji SAK izkazali v zadnjih mesecih. Nad 60 prostovoljcev je doslej prijelo za delo in po svoji močeh pomagalo pri gradnji slačilnic in ostalih prostorov.

Če bi projekt izvedlo gradbeno podjetje, bi SAK moral plačati 1,6 milijona šilingov. Kaj takega pa si ne bi mogel privoščiti. Tega se je dobro zavedal trener dr. Ramšak, ki je zato sam sprožil ta plaz idealizma in pomoči. Doslej je uspelo brezplačno nabrati precej gradbenega materiala, vsi delavci so delali brezplačno, tako da bosta gradnja ter umetna osvetljava

stali SAK dejansko le okrog 500.000 šilingov.

Za osvetljava so zasebniki že darovali 100.000 šilingov, s prodajo sveč pa SAK upa, da bo zbral še vsoto, ki mu manjka za dobro osvetljava.

Pomagajte tudi Vi!

Vaš prispevek prenakazite na konto številko 33175 pri Zvezi-Bank Celovec

Slovenskemu atletskemu klubu so pri gradnji prostorov na kakršenkoli način doslej pomagali:

Za umetno osvetljava so darovali:

Helmut Hambrusch (steber), dipl. trg. Joza Habernik in Aleš Šimenc (steber), koroški zdravniki pod vodstvom prim. Ziervogla (steber).

Pomoč pri gradnji kabin in umetne osvetljave:

mag. Jože Blajs, Hanzej Bricman, Jože Fera, Janko Golautsch, Daniel Gregorčič, Marko Gregorčič, Stanko Gregorčič, Paul Grilc, dr. Roland Grilc, Pep Hobel, Johann Hribnik, Branko Hudl, Mirko Isopp, Peter Jankulov, Matija Kampusch, Mihi Kampusch, Bertej Kap, Pep Komar, Miha

Kreutz, Karl Kulmesch, Silvo Kumer, Lojze Lach, Rudi Lampichler, Ignac Laussegger, Hermann Lippusch, Rado Markitz, Hanzej Motschnig, Tomi Ogris, Šimej Ogris, Bernhard Olip, Jože Partl, Janez Petjak, Boris Povše, Albin Ramšak, Hanzi Ramšak, dr. Ivan Ramšak, Alois Raschun, Franc Rozman, Lojze Sadjak, Marijan Sadjak, Simon Sadjak, Georg Scherzer pd. Hrast, Max Schmutzer, Marijan Šmid, Janko Smrečnik, Bertl Starmuž, Valentin Steharnik, Filip Stropnik, Johann Stuller, Vinko Wieser, Christian Wölbl, Hanzej Wuttej, Christian Zablatnik, Miha Zablatnik, Robert Zankl, Janez Zdovc.

Za malico so skrbeli:

Franc Kukovica, Stanko Adlaßnig, Kristi Lajčahar, Ingrid Ramšak, Sonja Kreutz, Edith Lach, Roland Grilc.

Podjetja:

Zveza slovenskih zadrug v Celovcu, Zadruga Pliberk, Bau Schubel - Železna Kapla, Hasse Bau, Johann Kulmesch (les), Nickel - Grabštanj, Rutar Center, Inštalacija Štefan Gregorič, Starmann - Celovec, AWA Andernach (W. Urschitz), Fliesen Colazzo, Liesnig Bau.

V primeru, da smo koga pozabili navesti, ga prosimo, naj ne zameri. Trudili pa smo se za popolne sezname.

KOŠARKA

Juniorji SAK premagali Wolfsberg

SAK juniorji : BBC Wolfsberg (38:28) 68 : 61

Strelici: Miha Kranjc 22, Davorin Lempl 18, Simon Wein 14, Janez Tomc 12, Marko Hošek 2.

Remi SŠZ/Carimpex in visoka zmaga SŠK

Zmagali tudi obe drugi moštvi Šahisti Slovenske športne zveze/Carimpex so v prvem kolu play off-tekmovanja 1. razreda igrali samo neodločeno s celovskim moštvom BSG Raiffeisen. Igrali so 4:4 - za točke pa so poskrbeli Arnold Hattenberger, Dunja Lukan, Ivko Ferm (po 1) ter Silvo Kovač in Ivan Lukan.

Bolj uspešni so bili v 2. razredu Kapelčani. Premagali so moštvo iz Eitwega s 6:2, točkovali pa so Hans-Christian Wol-

te, Moser, Karner, Hanschou in Topar (po 1) ter Dušan Jokovič in Adam Ramaš (oba remi).

Uspešen je bil tudi nastop obeh drugih moštev slovenskih klubov: SŠZ/Posojilnica Celovec je slavila zmago nad Gospo sveto s 3,5:1,5 (zmagali so Aleksander Lukan, Ivko Ferm in Robert Hedenik, remiziral pa Ivan Lukan), Kapelčani pa so odpravili Frantschach kar s 5:0 (zmagali so Topar, Pasterk, Soukup, Ojster in Teskač). I. L.

Pri SŠK »Obir« Jokovič, Wolteja in Ramaš

V pravkar objavljeni novi Elo-listi koroških šahistov (novi rating šahistov Slovenske športne zveze/Carimpex smo že objavili) je v ekipi SŠK »Obir« Železna Kapla uspešno ubranil prvo mesto škofjeloški legionar Dušan Jokovič z 2145 točkami, na drugem in tretjem mestu pa sta mladinska igralca brata Wolte.

Hans-Christian je pridobil 26 točk in prvič prekoračil mejo 1900 elo-točk (1904) medtem ko je Harald malenkostno nazadoval (Elo 1867). Oba štejeta v deseterico najboljših mladinskih šahistov na Koroškem. Največ točk je v ekipi v zadnjem polletju pridobil Johann Wolte (+54 točk).

Lestvica šahistov SŠK »Obir« Železna Kapla (v oklepaju razlika od zadnjega ratinga):

1. Dušan Jokovič 2145 (-8),
2. Hans-Christian Wolte 1904 (+26),
3. Harald Wolte 1867 (-5),
4. Adem Ramaš 1840 (-9),
5. Johann Wolte 1839 (+54),
6. Wolfgang Moser 1745 (-14),
7. Rainer Strasser 1663 (0),
8. Andreas Karner 1660 (-26),
9. Josef Hanschou 1617 (-5),
10. Hanzi Stossier 1617 (+2).

Pri moštvu ASKÖ Bekštanj pa imajo slovenski igralci naslednji rating: Pepi Gallob 1933 (-1), Josef Gallob 1906 (-9), Alojz Gallob 1889 (-9), Boris Gallob 1750 (+20), Marko Gallob 1601 (-27), Marko Warum 1335 (+25). I. L.

Letno poročilo ŠD Šentjanž

Tudi letos je izšlo obširno letno poročilo športnega društva Šentjanž, ki priča o bogati dejavnosti tega kluba predvsem na smučarskem področju v letu 1994. Kljub temu, da na Šentjanških Rutah spet ni bilo zadosti snega in so mladi smučarji morali na treninge na bližnja ali bolj oddaljena smučišča, so bili dosežki mladih tekmovalk in tekmovalcev nadvse razveseljivi.

Seveda se v poročilu največkrat pojavi ime Daniela Užnika, ki je žel uspehe na vseh smučiščih in med drugim postal v svojem razredu tudi avstrijski prvak v veleslalomu.

Na zmagovalnih stopničkih: Isabell Sablatnik, Karin Hornböck, Barbara Boštjančič

Številne slike, ki kažejo uspešne športnike, niso le v okras poročila, pač pa tudi pričajo o tem, da ima športno društvo Šentjanž v talonu še vrsto mladih in najmlajših smučark in smučarjev. Domače podjetje ELAN na Brnci pa je društvu v veliko oporo in mu pomaga, kjer le more. S tem, da je ELAN postal polnopraven član t. i. Avstrijskega ski-poola, mu je lani uspelo za svoje smučiče navdušiti nekaj slavni avstrijskih smučark in smučarjev, pri čemer pa je imel velike zasluge tudi Erich Užnik. Naj omenimo le nekaj avstrijskih vrhunskih smučarjev, ki tekmujejo na elankah: Anita Wachter, Michael Tritscher, Thomas Sykora, v smučskih skokih pa Andreas Goldberger.

V Šentjanžu pa igrajo tudi tenis in hokej na ledu. Seveda pa v brošuri ne manjka številnih reklam raznoraznih podjetij, ki s finančnimi podporami omogočajo delo v ŠD Šentjanž.

Predsednik društva dr. Tomi Partl se prav pristrčno zahvaljuje vsem, ki so na kakršenkoli način prispevali k uspehom, ter se zaveda, da je edina pot do novih uspehov v skupnem delu vseh.

Športna sekcija SPD »Zarja«

vabi na

Smučarsko tekmo v veleslalomu

v nedeljo, 5. februarja 1995,

v Lepeni pri Kežarju.

Štart: ob 12.00

Štartne številke: od 11.00 do 12.00

Vsa športna tekmovanja na lastno odgovornost!